

OA

23.669

A Kapitalizmus Haldoklása és a IV. Internacionálé Feladatai

Átmeneti Program

Kiadja a

Magyar Forradalmi Szocialisták Szövetsége Külföldi Csoport

Bruxelles, 1966

1362

A Kapitalizmus Haldoklása és a IV. Internacionálé Feladatai

Átmeneti Program

Kiadja a
Magyar Forradalmi Szocialisták Szövetsége Külföldi Csoport

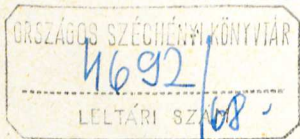
Bruxelles, 1966

~~1362~~

~~2A 90~~

OA 23.6632 1926

ELŐSZÓ

Tíz évvel ezelőtt, amikor a magyar nép forradalma összetörte a bürokrácia államgépezetét, a munkások, dolgozó parasztok, értelmiségiek és a fiatalok vajmi keveset tudtak a IV. Internacionáléről. Programja ismeretlen volt előttük. Ezért meglepő az a hasonlóság, sőt egybeesés, ami közötté és a magyar forradalom követelései között van.

«A forradalom új fellendülése a Szovjetunióban — írja a Program — kétségkívül a társadalmi egyenlőtlenség és a politikai elnyomás elleni harc zászlaja alatt fog megkezdődni. Le a bürokrácia előjogaival! Le a sztahanovizmussal! Le a szovjet arisztokráciával, rangjaival és kitüntetéseivel! Nagyobb béregyenlőséget a munka minden területén!» — Valóban, így indult meg nálunk az erjedés, amely az 56-os forradalomhoz vezetett. Az uralkodó kaszt külön árúházai, üdülői, valamennyi előjoga ellen, a normák, a sztahanovizmus és a munkaversenyek ellen már 1953-tól nőtt ez egyre hangosabb tiltakozás. A forradalom első tette a legalacsonyabb munkabérek emelése volt. S az 56-os követelések egész sora szinte visszhangozta a húsz évvel azelőtt fogalmazott Programot. Ha folytatjuk idézését, a IV. Internacionálé elveinek és a magyar forradalom gyakorlatának az egybeesése még szembetűnőbb.

A Program követeli, hogy « ki kell kergetni a bürokráciát és az új arisztokráciát a tanácsokból. Csak a munkások, az egyszerű kolhozparasztok, az egyéni parasztok és a vöröskatonák

képviselőinek van helyük a tanácsokban. A tanácsok demokratizálása elképzelhetetlen a tanácspártok legalizálása nélkül. Szabad választásukkal maguk a munkások és parasztok fogják megmutatni, hogy melyek a tanács-pártok.»

A magyar forradalom létrehozta a bürokraták nélküli tanácsrendszert, amelyben a magyar dolgozók többsége állást-foglalt azoknak a pártoknak a működése mellett, amelyek elismerték az 1945-től végrehajtott döntő, szocialista jellegű átalakulást, valamint 1956 legfontosabb vívmányát, a tanácsrendszert.

«Követeljük a tervgazdálkodás újjászervezését felülről lefelé, teljes egészében, szem előtt tartva a termelők és a fogyasztók érdekeit!» — olvassuk a Programban. S vajon nem találjuk-e meg ezt is, szinte szóról szóra ugyanebben a szövegezésben, az 56-os forradalom valamennyi tanácsának, bizottságának, népi szervének a programjában?

«Követeljük a mezőgazdasági termelőszövetkezetek újjászervezését a szövetkezeti parasztság akaratának megfelelően és érdekei szerint!» — folytatja a Program. 1953-tól Nagy Imre is így tűzte napirendre a szövetkezetek újjászervezését, amit 56-ban a legnagyobb természetességgel valósított meg a parasztság: feloszlatta az erőszakkal szervezett csőd-szövetkezeteket, de megtartotta azokat, amelyek «akaratának megfelelőek» és «érdekei szerint» működtek.

Honnan ered a magyar 56-nak és a IV. Internacionálé Programjának ez a különös, ez a meglepő hasonlósága? Hiszen ezt a Programot jóval a magyar «népi demokrácia» születése előtt, jóval a második világháború előtt dolgozta ki az 1940-ben Sztalinék által meggyilkoltatott Trockij.

A pártprogram nem hasonlítható egy kormányprogramhoz. A politikai program nem munkaterv, hanem egy társadalmi osztálynak a küzdelmei során felhalmozott politikai tapasztalatait összegezi, alapelveit és legfontosabb célkitűzéseit rendszerezi. A IV. Internacionálé Programja a munkásosztály politikai tapasztalatait foglalja össze. Ennek alapján rögzíti küzdelmének az elveit és megjelöli céljait egy adott történelmi szakaszban.

A magyar munkások közül többen kérdezhetik, hogy miért volt erre szükség, hiszen a szociáldemokrácia már régen megszövegezte a munkásság politikai programját? Azt feleljük nekik, hogy a IV. Internacionálé Programja összefoglalja a munkásosztály tapasztalatait a szociáldemokráciáról is. Arra a következtetésre jut, hogy 1919 óta, a szociáldemokrácia még szervesebb része lett a kapitalista rendszernek. Programja lemond a munkásosztály önálló céljairól, hiszen a munkásokat a demokrácia ürügyén a tőkés rendszer elfogadására hívja fel. Kell-e világosabb példa erre, mint a Wilson kormány munkásellenes politikája Angliában, a német szociáldemokrácia, valamint a francia szocialista párt programja és gyakorlata?

Mások azzal érvelhetnek, hogy mivel a kommunista pártok szemben állnak a kapitalizmussal, nincs szükség új programra. Erre azt feleljük, hogy valóban, a lenini program a világkapitalizmussal szemben, az annak a megdöntéséért vívott küzdelem tapasztalatait és céljait fogalmazta meg. Azonban Lenin halála óta, a munkásosztály történelmi jelentőségű politikai tapasztalatokat szerzett. Az 1917-es Októberi Forradalomban született Szovjetunió egyedül maradt, és az elszigetelt, elmaradott országban elfajult a tanácsok első munkásállama. Egy kivételezett bürokrata kaszt hatalma jött

létre, amely a sztalinizmus formájában az országon belül reakciós munkás- és népellenes rezsimeket hozott létre, nemzetközileg pedig kiszolgáltatta a tőkéseknek a munkásosztályt, elárulta annak forradalmait. A lenini bolsevik párt és a Kommunista Internacionálé első négy kongresszusa által kidolgozott programok nem láthatták előre ezt a fejlődést. Össze kellett foglalni a Szovjetunió és a kommunista pártok elfajulásának a tapasztalatait is, amelyek megmutatták, hogy a Szovjetunióon belül munkásellenessé vált kommunista párt politikája a kapitalizmusban is munkásellenes, a tőkés rendszer fenntartását szolgálja. Ime, a IV. Internacionálé Programjának alapvető kiindulópontja, amely az utóbbi negyven év tapasztalatainak legfőbb következtetését így fogalmazza meg: «A világpolitikai helyzetet elsősorban a munkásosztály vezetésének történelmi válsága jellemzi.»

A «leninizmus» és a «trockizmus» tehát csak abban, és kizárólag abban különböznek, hogy az utóbbi magába foglalja a Lenin halála után bekövetkezett rettenetes csődtömegnek, a sztalinizmus egészének — gyökereinek, okainak, módszereinek — összefoglalását, és harcot hirdet ellene a «munkásosztály vezetése válságának» a megoldásáért. Mindkettő koruk marxizmusa, pontosabban: a marxizmus. A Trockij által kidolgozott Programnak azonban nemcsak az volt a feladata, hogy a kapitalizmus elleni lenini programot megtisztítsa a sztalinizmus ferdítéseitől és árulásától, hanem az is, hogy a marxizmust alkalmazza a Szovjetunióra is.

A marxizmus egyetemes módszer. A marxista osztályelemzés és kritika a Szovjetunióra és a «népi demokráciákra» is alkalmazandó. A nemzetközi munkásosztály tapasztalatainak

összefoglalása a Szovjetunió és a kommunista pártok elfajulásának, a sztalinizmus térhódításának, okainak és következményeinek új körülményei között, — ime, ez tette képessé a Programot, hogy megfogalmazza az 56-os magyar forradalom követeléseit — húsz évvel e forradalom előtt! Itt a titok nyitja.

A magyar munkásosztály és nép ösztönös mozgalma azért találta meg ugyanazt az utat, amit a tudatos marxista elemzés a Programban összefoglalt, mert ez a Program az egy és oszthatatlan nemzetközi munkásosztály közvetlen és történelmi érdekeiből indul ki, azaz marxista program. Ennek a fényében érthető meg, hogy a Nagy Imre körül csoportosult kommunista ellenzék — sztalinista nevelése következtében — voltaképpen nem volt marxista, hiszen törekvéseiben a sztalinizmus által teremtett «adott helyzetet» mérlegelte, és nem a nemzetközi munkásosztály, így a magyar munkásság történelmi és mindennapos érdekeiből indult ki. Az élenjáró magyar munkásoknak és forradalmi szocialistáknak saját küzdelmükkel, a gyakorlatban kell felülvizsgálniuk ennek a múltnak, — és a jelennek tapasztalatait, a szocializmus valóságos problémáinak és az ebből következő feladatoknak a marxista elemzésével. Így válik eggyé, — mert eggyé kell váljon — a Program megértésének és alkalmazásának folyamata a múltbeli foggyatékoságaink felmérésével és kiküszöbölésével.

Az 1953-56 között fellépett magyar kommunista ellenzék azt gondolta, — s vele együtt e sorok írója is, — hogy programját fokozatosan megvalósíthatja, a lépésről lépésre végrehajtott reformok révén. De 1956 egyik legnagyobb tanulsága, amelyre a magyar munkásosztály tanított meg

valamennyiünket, hogy e követelések végrehajtásához nélkülözhetetlen a munkásosztály, az egész dolgozó nép forradalma. 1956 bemutatta, hogy milyen tanácstalanul és zavartan cselekedett az ellenzék abban a forradalomban, amelyhez logikusan vezetett el a saját, bármennyire felemás programja. Azért, mert ez az ellenzék nem tisztázta azt, amit Trockij már húsz évvel azelőtt megfogalmazott, s ami 56 legfontosabb tanulságának bizonyult: «Ezt a programot — írja a Program a követelések végén — lehetetlen végrehajtani a bürokrácia megbuktatása nélkül... Kizárólag az elnyomott tömegek győzelmes forradalmi felkelése képes felújítani a tanácsrendszert és biztosítani előrehaladását a szocializmus felé.» Amit a magyar kommunista ellenzék nem tudott tisztázni, s ezért felkészületlenül érte a forradalom, azt a nemzetközi munkásosztály marxista programja világosan leszögezett.

A IV. Internacionálé Programjának útmutatása, mint a munkásosztálynak a tapasztalataiból következő legfontosabb feladata, a vezetés válságának megoldása, azaz a szociáldemokrata és sztalinista «vezető» pártokkal szemben, és helyükbe, a marxista munkáspárt létrehozása. Mivel az 56-os ellenzék — marxista felkészültsége híján — nem tisztázhatta az egyedül helyes, azaz forradalmi programot, nem is rendelhette alá tevékenységét a valóban döntő feladatnak, az önálló marxista munkáspárt szervezésének. S vajon 1956 nem mutatta-e a napfénynél is világosabban, hogy legfőbb fogyatékosága éppen egy cselekvőképes, a legjobb forradalmi erőket összefogó marxista munkáspárt hiánya volt?

Az ellenzék tisztázatlanságának és következetlenségének azonban más oka is volt. A nyugati országokat is sztalinista

nevelésének ferde szemüvegén keresztül látta: vagy egységesen burzsoáziának, vagy — legfeljebb — a nyugati sztalinista pártok tevékenységének tükrében. Így azt sem látta, hogy miként a marxista módszer egyetemes, akként a nemzetközi munkásosztály is egységes és oszthatatlan. S a marxista módszer egyetemessége elválaszthatatlanul összefügg a nemzetközi munkásosztály egységével. Mivel az ellenzék nem tudta tisztázni a saját helyét és feladatait, nem tisztázhatta azt sem, hogy szövetségese az a nemzetközi munkásosztály, amely a helyzeténél fogva szembenáll a világkapitalizmus és a nemzetközi sztalinizmus szentszövetségével. Felfogásából hiányzott a Programnak az az alapvető gondolata, hogy nincsenek országhatárokkal elválasztott blokkok, hanem a nemzetközi munkásosztály az egyik oldalon, és a kapitalizmus a sztalinista segítőtársával a másik oldalon. Itt van korunk alapvető ellentéte! Ezt tanítja a marxizmus, és minden egyéb állítás a dolgozók elnyomására szolgál.

Nincs marxizmus cselekvés nélkül, azaz munkáspárt nélkül. Így nincs nemzetközi munkásosztály sem Internacionálé nélkül. A Trockij által kidolgozott Program a nemzetközi munkásosztály harca egységének a kifejezése, mert szervesen összefűzi a kapitalista országok munkásainak küzdelmét a szocialista forradalomért, a sztalinisták uralma alatti országok munkásainak küzdelmével a bürokrata kaszt elkergetéséért, a tanács hatalomért, a szocializmus valóságos építéséért. Ez nem valamilyen elméleti felismerés, hanem a IV. Internacionálénak, a nemzetközi munkásosztály világpártjának a Programja.

Az 1956-os tanulságok és a mai tapasztalatok egyaránt a magyar marxista munkáspárt megszervezésének a szükség-

gességére mutatnak. Ennek az építése azonban együtt kell haladjon, össze kell fonódjon a nemzetközi munkásosztály Internacionáléjának építésével. Az élenjáró magyar munkások, a forradalmi szocialisták azonban csak olyan mértékben foghatnak hozzá és hajthatják végre sikerrel ezt a nehéz feladatot, amilyen mértékben megértik a nemzetközi, s benne a magyar munkásosztály tapasztalatait, helyzetét, általános és mindennapi feladatait, és küzdelmüket ahhoz szabják. Ez a Program.

Nagy Balázs.

Párizs, 1966 október.

A Kapitalizmus Haldoklása és a IV. Internacionálé Feledatai

(Átmeneti Program)

« A program jelentősége magának a pártnak a jelentősége... de mi a párt ? Miben áll kohéziója ? — Az események és a feladatok közös megértésében, s e közös megértés, — íme, ez a párt programja. »

Trockij.

A szocialista forradalom objektív feltételei

A világpolitikai helyzetet elsősorban a munkásosztály vezetőségének történelmi válsága jellemzi.

A proletárforradalom gazdasági feltétele már régóta létrejött, amennyire ez a kapitalizmusban lehetséges. Az emberiség termelőerőinek növekedése megszűnt. Az új találmányok és az új technikai fejlődés nem eredményezik többé az anyagi gazdagság növekedését. A kapitalista rendszer társadalmi válságának a talaján fellépő időszakos válságok a tömegek egyre nagyobb nélkülözésével és szenvedésével járnak. A munkanélküliség fokozódása elmélyíti az állam

pénzügyi válságát és aláássa a megrendült pénzrendszereket. A demokratikus és a fasiszta kormányok egyik csődből a másikba jutnak.

Maga a burzsoázia sem lát kiútat. Azokban az országokban, ahol kénytelen volt utolsó tétjét a faszizmus lapjára tenni, behunytt szemmel halad a gazdasági és katonai katasztrófa felé. A történelmileg kivételezett országokban, azaz ott, ahol a burzsoázia a korábbi nemzeti gazdagodás számlájára ideig-óráig megengedheti magának a demokrácia fényűzését (Anglia, Franciaország, Egyesült Államok, stb.), a tőke valamennyi hagyományos pártja olyan zavarba jutott, amely időnként az akarát-bénulás határát súrolja. A *New Deal*, — az első időben annyit dicsőített határozottsága ellenére — nem egyéb, mint e zavar különleges formája, amely abban az országban lehetséges, ahol a burzsoázia határtalan gazdagságot tudott felhalmozni. A jelenlegi válság, amely távolról sem érte el tetőpontját, máris megmutatta, hogy a *New Deal* politikája az Egyesült Államokban, csakúgy mint a Népfront politikája Franciaországban nem jelent kiútat a gazdasági zsákutcából.

A nemzetközi viszonyok sem rózsásabbak. A kapitalista hanyatlás növekvő nyomásának a hatására, az imperialista ellentétek elérték azt a határt, amelyen túl a különböző összecsapások és véres konfliktusok (Abesszínia, Spanyolország, Távol-Kelet, Közép-Európa) elkerülhetetlenül egy világégéshez vezetnek. Persze a burzsoázia számításba veszi azt a halálos veszedelmet, amit egy új háború jelent uralma számára. De ma sokkal kevésbé tudja elejét venni a háborúnak, mint 1914 előestéjén.

Azok a szóbeszéddek, amelyek szerint a szocializmus

történelmi feltételei még nem volnának eléggé « érettek », tudatlanságból vagy tudatos csalásból származnak. A proletárforradalom objektív feltételei nemcsak megértek, hanem a bomlásuk is megkezdődött. Ha a következő történelmi szakaszban nem kerül sor szocialista forradalomra, az emberiség egész civilizációja katasztrófába sodródik. Minden a munkásosztálytól, azaz elsősorban forradalmi élcsapatától függ. Így az emberiség történelmi válsága azonosul a forradalmi vezetőség válságával.

A munkásosztály és vezetősége

A forradalom előtti helyzetre jellemző társadalmi válság gyökerében kikezdte a burzsoázia gazdaságát, államát, politikáját és nemzetközi kapcsolatait. Annak az alapvető akadálya, hogy a forradalom előtti helyzet forradalmi helyzetté váljon, csupán a munkásosztály vezetőségének megalkuvó jellege, a nagyburzsoázia előtti kispolgári gyávasága, áruló kapcsolata a tőkésekkel, azok haláltusájában is.

A munkásosztályt valamennyi országban mélységes aggodalom tölti el. Szünet nélkül, újra és újra milliós tömegek csatlakoznak a forradalmi mozgalomhoz. De ott minduntalan összeütközésbe kerülnek a saját bürokrata, konzervatív apparátusukkal.

1934 áprilisa óta, a spanyol munkásság egy sor hősie kísérletet tett, hogy kezébe vegye a hatalmat és a társadalom sorsának az igazgatását. Azonban a saját pártjai — a szociáldemokrata, a sztalinista, az anarchista, a POUM,

mindegyik a maga módján — a fék szerepét játszották, és így Franco diadalát készítették elő.

Franciaországban, a gyárak megszállásával párosuló hatalmas sztrájkhullám, különösen 1936 júniusában jól mutatta, hogy a munkásosztály teljesen kész a kapitalista rendszer megdöntésére. Mégis, a szocialista, sztalinista és szindikalista vezető szervezetek a Népfront cégére alatt sikerrel szabályozták és — legalábbis átmenetileg — megállították a forradalmi zuhatagot.

Az Egyesült Államokban kibontakozott példátlan sztrájkhullám, amely összefonódott a gyárak megszállásával, valamint az ipari szakszervezetek (C.I.O.) csodálatosan gyors növekedése vitathatatlanul kifejezi az amerikai munkások ösztönös törekvését arra, hogy felemelkedjenek a történelem által eléjük szabott feladatok magaslatára. De a vezető szervezetek, beleértve a nemrég alakult C.I.O.-t, itt is mindent elkövetnek, hogy feltartóztassák és megbénítsák a tömegek forradalmi előnyomulását.

A Kommunista Internacionálé végleges átállása a tőkésrend oldalára, cinikusan ellenforradalmi szerepe az egész világon, különösen Spanyolországban, Franciaországban, az Egyesült Államokban és a többi «demokratikus» országban, rendkívüli többlet nehézséget teremtett a világproletariátus számára. A Népfrontok békülékeny politikája, amelyet az Októberi Forradalom jegyében folytatnak, tehetetlenségre készíteti a munkásosztályt és utat nyit a fasiszmusnak.

Az imperializmus végső politikai erőforrása a proletárforradalom elleni harcban egyrészt a «Népfront», másrészt a fasiszmus. Ám történelmi szempontból e két erőforrás valójában

csak képzeletbeli erő. A kapitalizmus rothadása a jakobinus sapka jegyében Franciaországban is éppúgy folytatódik, mint a horogkereszt jegyében Németországban. Egyedül a burzsoázia megdöntése mutat kiutat.

A tömegek tájékozódását két körülmény határozza meg : egyrészt a rothadó kapitalizmus objektív feltételei, másrészt a régi munkásszervezetek áruló politikája. E két tényező közül a döntő természetesen az első : a történelem törvényei hatalmasabbak a bürokrata apparátusoknál. Bármilyen változatos legyen a szociálárulók módszere — Leon Blum « szociális » törvényhozásától kezdve Sztalin hamisításáig, — soha nem fog sikerülni, hogy megtörjék a munkásosztály forradalmi akaratát. Reménytelen erőfeszítéseik arra, hogy megállítsák a történelem kerekét, egyre jobban be fogja bizonyítani a tömegeknek, hogy a munkásosztály vezetőségének a válsága, amely az emberi civilizáció válságává szélesedett, csak a IV. Internacionálé révén oldható meg.

Minimális program és átmeneti program

A következő korszak az agitációnak, a propagandának és a szervezésnek forradalom-előtti korszaka. Stratégiai feladata : az ellentmondás feloldása a forradalom objektív feltételeinek az érettsége és a munkásosztály, valamint élcsapatának az éretlensége között (a régi nemzedék zűrzavara és elbátortalanodása, az új nemzedék tapasztalatlansága). Segíteni kell a tömegeket mindennapos küzdelmükben, hogy megtalálják az összekötő hidat jelenlegi követeléseik és a

szocialista forradalom programja között. E hidnak az **ATMENETI KÖVETELÉSEK** egész rendszeréből kell állnia, kiindulva a jelenlegi feltételekből és a munkásosztály széles rétegeinek a jelenlegi öntudatából, de amely őket változtatlanul egy következtetés levonására vezeti: a munkásosztálynak meg kell hódítania a hatalmat.

A haladó kapitalizmus korában működő klasszikus szociáldemokrácia két, egymástól független részre osztotta programját: a *minimális programra*, amely a tőkés társadalom keretein belüli reformokra korlátozódott, és a *maximális programra*, amely meghatározatlan jövőre ígérte a kapitalizmus felváltását a szocializmussal. A minimális és a maximális program között nem volt semmilyen összekötő kapocs. A szociáldemokráciának nem volt rá szüksége, hiszen a szocializmusról csak ünnepnapokon beszélt.

A Kommunista Internacionálé a rothadó kapitalizmus korában lépett a szociáldemokrácia útjára, amikor már nem lehet többé szó rendszeres szociális reformokról, sem a tömegek életszínvonalának az emeléséről; amikor a burzsoázia jobbkézével minduntalan annak a kétszeresét veszi vissza, amit a baljával adott (adó, vám, infláció, «defláció», drágaság, munkanélküliség, a sztrájk rendőri szabályozása, stb.); amikor a munkásság minden egyes komolyabb követelése, sőt a kispolgárság minden haladó követelése is a kapitalista tulajdon és a tőkés állam keretein túlra vezet.

A IV. Internacionálé stratégiai feladata nem a kapitalizmus reformja, hanem a megdöntése. Politikai célja a munkásosztály hatalmának kivívása a burzsoázia kisajátítása végett. De ez a stratégiai feladat nem valósítható meg a taktikának vala-

mennyi, még a kicsiny és részleges kérdései iránti legnagyobb figyelem nélkül.

A forradalmi mozgalomnak magával kell ragadnia a munkásosztály minden részlegét, minden rétegét, szakmáját és csoportját. A jelenkor megkülönböztető jegye nem az, hogy felmenti a forradalmi pártot a mindennapok prózai munkája alól, hanem az, hogy ezt a forradalom feladataival való feloldhatatlan kapcsolatban teszi lehetővé.

A IV. Internacionálé nem veti el a régi « minimális » program követeléseit, amennyiben maradt azokban egy kevés életerő. Fáradhatatlanul védelmezi a munkások demokratikus jogait és szociális vívmányait. De ezt a mindennapos munkát helyes, reális, azaz forradalmi perspektíva keretében végzi. Amennyiben a tömegek régi részleges, « minimális » követelései a hanyatló kapitalizmus romboló és lealacsonyító tendenciáiba ütköznek, — ami minden lépésnél bekövetkezik, — a IV. Internacionálé az ÁTMENETI KÖVETELÉSEK rendszerét helyezi előtérbe, amelynek az az értelme, hogy egyre nyiltabban és határozottabban a tőkés rendszer alapjai ellen irányul. Az ÁTMENETI PROGRAM állandóan meghaladja a régi « minimális » programot, mivel feladata a tömegek rendszeres mozgósítása a proletárforradalomra.

Mozgó bérskála és mozgó munkaidő-skála

A bomlásban lévő kapitalizmus viszonyai között a tömegek továbbra is az elnyomottak sivár életét élik, s az elnyomorodásba zuhanás veszélye most jobban fenyegeti őket, mint valaha.

Kénytelenek megvédeni betevő falatjukat, ha többé és jobbá tenni nem is tudják. Sem mód, sem szükség nincs arra, hogy felsoroljuk itt a különféle részlet követeléseket, amelyek a konkrét nemzeti, helyi, szakmai körülményekből minduntalan feltörnek. Azonban a két alapvető gazdasági baj, a *munkanélküliség* és a *drágaság*, amelyekben a kapitalizmus egyre képtelenebb jellege testet ölt, általános jelszavakat és harci módszereket követel.

A IV. Internacionálé kiméletlen háborút indít a kapitalisták politikája ellen, mely nagyrészt ügynökeiknek, a reformistáknak is a politikája, és amely abban áll, hogy a militarizmusnak, a válságnak, a pénzügyi zavaroknak és a kapitalista haldoklás más átkainak minden terhét a dolgozók vállaira igyekeznek hárítani. A IV. Internacionálé mindenkinek MUNKÁT és MÉLTÓ ÉLETET követel.

Az infláció és a stabilizáció nem a munkásosztály jelszavai, mert ugyanakkor a botnak a két végét jelentik. A háború közeledtével egyre féktelenebb drágaság ellen csakis a MOZGÓ BÉRSKALA jelszavával lehet harcolni. A kollektív szerződéseknek biztosítaniok kell a bérek automatikus emelését, a fogyasztási cikkek áremelkedésének megfelelően.

Ha a munkásosztály el akarja kerülni a hanyatlást, nem tűrheti, hogy egyre több munkás munkanélkülivé váljon és nyomorúságosan tengődjék egy bomló társadalom morzsáiból. A *munkához való jog* a munkásnak egyedüli komoly joga a kizsákmányoláson alapuló társadalomban. Mégis, e jogától is állandóan megfosztják. Itt az ideje, hogy mind a « szerkezeti », mind az « időszakos » munkanélküliség ellen kiadjuk a MOZGÓ MUNKAIDŐ-SKALA jelszavát. A szakszervezetek és más

tömegszervezetek feladata, hogy a szolidaritás kölcsönös elkötelezettsége szálaival egymáshoz fűzzék azokat, akiknek van munkájuk és azokat, akiknek nincs. A rendelkezésre álló munkamennyiséget valamennyi munkás között kell elosztani, és a munkahét nagyságát ennek alapján kell megállapítani. Minden munkás bére ugyanaz marad, mint ami a régi munkahét idején volt. A szigorúan biztosított *bérminimumnak* követnie kell az árak mozgását. Semmilyen más programot nem szabad elfogadni a jelenlegi átmeneti szakaszban.

A tulajdonosok és ügyvédjeik ki fogják mutatni e követelések megvalósításának a «lehetetlenségét». A kisebb tőkések, különösen azok, akik a tönk szélén állnak, ráadásul a számvitelükre fognak hivatkozni. A munkások határozottan visszautasítják ezeket az érveket és hivatkozásokat. Nem az egymással szembenálló anyagi érdekek «normális» összeütközéséről van szó. Hanem arról, hogy megőrizzük a munkásosztályt a hanyatlástól, a demoralizálástól, a tönkremenéstől. Az egyetlen alkotó és haladó osztálynak, és ami ezzel egyet jelent, az emberiség jövőjének az életéről és haláláról van itt szó. Ha a kapitalizmus képtelen arra, hogy kielégítse azokat a követeléseket, amelyek az általa felidézett átkokból menthetetlenül feltörnek, akkor pusztuljon. A követelések megvalósításának a «lehetősége» vagy a «lehetetlensége» ebben az esetben az erőviszonyok kérdése, amely csak harccal oldható meg. Bármilyenek legyenek e harc közvetlen gyakorlati sikerei, a munkások ennek alapján értik meg legjobban a kapitalista rabszolgaság felszámolásának a szükségességét.

A szakszervezetek az átmeneti korszakban

A részleges és átmeneti követelésekért folytatott harcban a munkásoknak ma nagyobb szükségük van, mint valaha a tömegszervezetekre, elsősorban a szakszervezetekre. A szakszervezeteknek Franciaországban és az Egyesült Államokban végbement erőteljes fellendülése a legjobb felelet a tétlenség ultrabaloldali prófétáinak, akik arról prédikálnak, hogy a szakszervezetek « ideje lejárt ».

A bolsevik-leninisták a harc minden formájának az első soraiban vannak. Még ott is, ahol a munkásosztály anyagi érdekeiről, vagy legszerényebb demokratikus jogairól van szó. Tevékeny részt vállalnak a tömegek szakszervezeteinek életében, ahol azok megerősítésével és harci szellemük növelésével foglalkoznak. Engesztelhetetlenül harcolnak minden kísérlet ellen, amely a szakszervezeteket a burzsoá államnak akarja alárendelni és a munkásosztály kezét a « kötelező állami döntéssel » akarja megkötni. Küzdenek a rendőri beavatkozás minden egyéb, nemcsak fasiszta, de « demokratikus » formái ellen is. Csakis ennek a munkának az alapján lehet sikerrel harcolni a szakszervezeteken belül a reformista és sztalinista bürokrácia ellen. A kis « forradalmi » szakszervezetek építésére vagy fenntartására irányuló szektás kísérlet, — mint a pártnak valamilyen utánnyomása — a valóságban egyet jelent a munkásosztály vezetéséért folytatott harc feladásával. Megdönthetetlen elvként kell itt kijelenteni, hogy a tömegek szakszervezeteitől elzárkózó, megalkuvó ön-elszigetelődés, amely egyértelmű a forradalom elárulásával, összeegyeztethetetlen a IV. Internacionáléhoz való tartozással.

Úgyanakkor, a IV. Internacionálé elvet és határozottan elítél minden szakszervezeti fétisizmust, amely a trade-unionistákra és a szindikalistákra kiváltképp jellemző.

a) A szakszervezeteknek nincs, és tekintve feladataikat, összetételüket és az oda való belépés jellegét, nem is lehet befejezett forradalmi programjuk; éppen ezért nem helyettesíthetik a *pártot*. Az átmeneti korszak központi feladata a forradalmi pártoknak, mint a IV. Internacionálé részeinek az építése.

b) Még a legerősebb szakszervezetek is a munkáosztálynak legfeljebb 20-25 százalékát tömörítik, és annak is csupán a legjobban minősített és legjobban fizetett rétegeit. A munkásosztály legelnyomottabb többsége csak alkalmoszerűen lép harcba, a munkásmozgalom kivételesen fellendülő szakaszaiban. Ekkor szükséges olyan szervezeteket létrehozni, amelyek az egész harcbanálló tömeget felölelik: SZTRÁJKBIZOTTSÁGOKAT, ÜZEMI BIZOTTSÁGOKAT, és végül TANÁCSOKAT.

c) A szakszervezetek, mint a munkásosztály felső rétegeinek a szervezetei, határozott békülékeny tendenciákat juttatnak kifejezésre a demokratikus tőkés rendszer irányában, amit valamennyi történelmi tapasztalat tanúsít, beleértve a spanyol anarcho-szindikalista szakszervezetek egészen friss tapasztalatát. Az éles osztályharc szakaszaiban a szakszervezeti vezetők megkísérlik a tömegmozgalom kisajátítását, hogy azt megszeliíthessék. Ez már az egyszerű sztrájkok esetében is előfordul, de főleg az üzem megszállásával párosuló tömegsztrájkok idején, melyek megingatják a tőkés tulajdon elvét. Háború vagy forradalom idején, amikor a burzsoázia különösen

nehéz helyzetbe kerül, a szakszervezeti vezetők rendszerint burzsoá miniszterekké válnak.

Ezért a IV. Internacionálé pártjainak az a kötelességük, hogy állandó erőfeszítéseket tegyenek nemcsak a szakszervezeti vezetőségek felfrissítésére, — a kritikus percekben merészen és határozottan javasoljanak harcra kész új vezetőket a begyepesedett karrierista funkcionáriusok helyére, — hanem arra is, hogy minden lehető alkalommal olyan önálló harci szervezeteket hozzanak létre, amelyek jobban megfelelnek a tömegek harci feladatainak a burzsoá társadalom ellen. Nem riadhatnak vissza attól sem, hogy szükség esetén nyíltan szakítsanak a szakszervezetek konzervatív apparátusával. Ha bűnös dolog hátat fordítani a tömegszervezeteknek, megelégedvén a szektás képzelgésekkel, nem kevésbé bűnös tétlenül tűrni, hogy a tömegek forradalmi mozgalma a nyíltan reakciós vagy a « haladónak » álcázott konzervatív bürokrata klikknek legyen alárendelve. A szakszervezet nem öncél, hanem a proletárforradalom felé történő előnyomulás egyik felhasználandó eszköze.

Az üzemi bizottságok

Az átmeneti korszak munkásmozgalma nem szabályos és egyenletes, hanem lüktető és robbanékony. A mozgalom eme jellegének kell alárendelni mind a jelszavakat, mind a szervezeti formákat. A vezetésnek el kell vetnie a megszokottságot, és nagy figyelemmel kell lennie a tömegek kezdeményezése iránt.

Az üzemek megszállásával párosuló sztrájkok, melyek e

kezdeményezés legfrissebb megnyilvánulásai, túlnőnek a « normális » kapitalista rendszer határain. A vállalatok ideiglenes megszállása csapást mér a kapitalista tulajdon bálványára, függetlenül a sztrájkolók követeléseitől. Valamennyi ilyen sztrájk gyakorlatilag felveti azt a kérdést, hogy ki az úr az üzemben: a kapitalista vagy a munkások.

Míg az üzemek megszállása alkalmoszerűen veti fel ezt a kérdést, az ÜZEMI BIZOTTSÁG ugyanennek a kérdésnek szervezett kifejezést ad. Az üzemi bizottság, melyet a vállalat összes munkása és alkalmazottja választ, egyszerűen ellen-súlyozza az igazgatás akaratát.

A reformisták bírálják a régi típusú, az « isteni jogra » hivatkozó tulajdonosokat (pl. Ford), szemben a « jó », a « demokratikus » kizsákmányolókkal. Mi szembeállítjuk ezzel az üzemi bizottságok jelszavát, amelyek a mindkét fajta tőkés elleni harc göcpontjai.

A szakszervezeti bürokraták általában ellenzik az üzemi bizottságok létrehozását, mint ahogy ellene vannak minden merész lépésnek, ami a tömegek mozgósítását célozza. De minél szélesebbé válik a mozgalom, annál könnyebb lesz megtörni az ellenállásukat. Ahol a vállalat munkásai már a « nyugodt » időben is valamennyien szakszervezeti tagok, az üzemi bizottság formailag azonos lesz a szakszervezet szervével, de összetétele fel fog újulni és hatásköre ki fog szélesedni. Ám a bizottságoknak az a legfőbb jelentősége, hogy azoknak a munkásrétegeknek lesznek a vezérkarai, amelyeket a szakszervezet általában képtelen megközelíteni. Egyébként éppen ezekből a legkizsákmányoltabb rétegekből jönnek majd a forradalom legodaadóbb csapatai.

Mihelyt létrejön a bizottság, valójában egy KETTŐS-HATALOM alakul ki az üzemben. Lényegénél fogva átmeneti jellegű, mert két kibékíthetetlen rendszert zár magába: a kapitalista- és a proletárrendszert. Az üzemi bizottságok alapvető jelentősége éppen az, hogy megnyitják a forradalom-előtti, esetleg a burzsoá- és a proletárrendszer közötti közvetlen forradalmi szakaszt. Az üzemi bizottságokért folytatott propaganda sem korai, sem mesterkélt jellegét az üzemek megszűlésének az a hulláma bizonyítja, amely máris elért néhány országot. A közel jövőben elkerülhetetlenül újabb hullámok fogják követni. Idejekorán harcot kell indítani az üzemi bizottságokért, különben készületlenül ér az új hullám.

A «kereskedelmi titok» és az ipar munkásellenőrzése

A szabadversenyre és a kereskedelem szabadságára alapozott liberális kapitalizmus már rég letűnt. A helyébe lépett monopolkapitalizmus nemcsak nem csökkentette a piac anarchiáját, hanem ellenkezőleg, annak különösen válságos jelleget adott. A gazdasági «ellenőrzésnek», az állami «vezetésnek», a «tervgazdálkodásnak» a szükségességét ma már elismeri — legalábbis szóban — majdnem minden polgári és kispolgári eszmeáramlat, a fasizmustól a szociáldemokráciáig. A fasiszták ezen főleg a nép «tervszerű» kirablását értik katonai célok érdekében. A szociáldemokraták a bürokratikus «tervgazdálkodás» kiskanalával szeretnék kiüríteni az anarchia óceánját. A mérnökök és professzorok «technokraták» szeretnének lenni. A demokratikus kormányok

összeütközésbe kerülnek a nagytőke lebírhatatlan szabotázsával, mihelyt a « rendszabályozások » félénk kísérleteibe fognak.

A kizsákmányolók és a demokratikus « ellenőrök » közötti valóságos viszonyt a legjobban az a tény jellemzi, hogy a « reformátor » urak, valami szent meghatottság rabjaként, megállnak a trösztök ipari és kereskedelmi « titkokkal » szegélyezett küszöbén. Az egyes kapitalista és a társadalom közötti számvitel a kapitalista titkát képezi: a társadalomnak nincs ahhoz semmi köze. A kereskedelmi « titkot » ma is, akárcsak a liberális kapitalizmus korában, a « szabadverseny » érdekeivel igazolják. Valójában a trösztöknek nincs titkuk egymás előtt. A kereskedelmi titok napjainkban a monopoltőke állandó összeesküvése a társadalom ellen. Az « isteni joggal felruházott » tulajdonosok teljhatalmának korlátozását célzó tervek mindaddig szánalmas komédiák maradnak, amíg a társadalmi termelőeszközök magántulajdonosai elfedhetik a termelők és a fogyasztók előtt a kizsákmányolás, a rablás és a csalás mechanizmusát. A kereskedelmi « titok » eltörlése az első lépés az ipar valóságos ellenőrzése felé.

A munkásoknak ugyanolyan joguk van a vállalat, a tröszt, az iparág, a nemzetgazdaság egésze « titkainak » a megismerésére, mint a kapitalistáknak. Elsősorban a központosított bankokat, a nehézipart, a közlekedést és szállítást kell ellenőrzés alá vonni.

A munkásellenőrzés első feladata abban áll, hogy — kezdve az egyes vállalaton — kiderítse mennyi a társadalom bevétele és kiadása: meg kell állapítania, hogy mennyire rúg az egyes kapitalistának és valamennyi kizsákmányolónak részesedése a nemzeti jövedelemből; fel kell fednie a bankok és

trösztök háttérben folytatott cselszövéseit és szélhámosságait; végül, az egész társadalom előtt le kell lepleznie az emberi munkának azt a szörnyűséges tékozlását, ami a kapitalista anarchiának és a haszon utáni hajszának az eredménye.

A burzsoá állam egyetlen funkcionáriusa sem képes ezt elvégezni, bármekkora hatalommal legyen felruházva. Az egész világ megfigyelhette Rooseveltnél és Leon Blum miniszterelnökök tehetetlenségét a « 60 » vagy a « 200 család » összeesküvésével szemben. A kizsákmányolók ellenállásának a megtöréséhez a munkásosztály nyomására van szükség. Csak az üzemi bizottságok, — és egyedül ők — képesek biztosítani a termelés fölötti valóságos ellenőrzést, közreműködésre szólítva — mint tanácsadókat és nem mint technokratákat — a becsületes és a néphez hű szakértőket: könyvelőket, statisztikusokat, mérnököket, tudósokat.

A munkanélküliség elleni harc elképzelhetetlen a NAGY KÖZMUNKÁK széleskörű és merész megszervezése nélkül. De a nagy közmunkáknak is csak akkor lehet tartós és pozitív jelentősége mind a társadalom, mind a munkanélküliek számára, ha néhány évre szóló általános tervnek a részét képezik. Egy ilyen tervnek a keretében követelik a munkások a munka megindítását a társadalom számlájára, a válság következtében bezárt magánvállalatokban. Ebben az esetben a munkásellenőrzés átadja helyét a közvetlen munkásigazgatásnak.

A dolgozók, nem pedig a kizsákmányolók érdekeinek a szempontjából kidolgozott legelemibb gazdasági terv sem képzelhető el munkásellenőrzés nélkül, anélkül, hogy a munkások belenéznének a kapitalista gazdaság minden nyílt és rejtett zugába. A különféle vállalatok bizottságainak, megfelelő

konferenciákon meg kell választaniok a tröszt, az iparág, a gazdasági körzetek, végül az egész országos ipar bizottságait. Így a munkásellenőrzés a TERVGAZDALKODÁS ISKOLÁJA lesz. A munkásosztály az ellenőrzés tapasztalatának az alapján felkészül az eljövendő társadalmasított ipar közvetlen vezetésére.

Azoknak a főleg kis- és középtőkéseknek, akik néha maguktól indítványozzák a munkásoknak, hogy nézzék meg üzemük könyvvitelét — kiváltképp azért, hogy bebizonyítsák nekik a bérek csökkentésének szükségességét, — a munkások azt felelik, hogy őket nem a tönk szélén álló egyének könyvvitele érdekli, hanem az összes kizsákmányolóké. A munkások nem tudják és nem akarják életszínvonalukat azoknak az egyes tőkéseknek az érdekeihez szabni, akik a saját rendszerüknek estek áldozatul. A feladat a termelés és az elosztás egész rendszerének az átépítése, ésszerűbb és méltóbb elvek alapján. Ha a kereskedelmi titok eltörlése a munkásellenőrzés szükséges feltétele, ez az ellenőrzés viszont az első lépés a gazdaság szocialista vezetése felé.

Egyes kapitalista csoportok kisajátítása

A kisajátítás szocialista programja, azaz a burzsoázia politikai megdöntése és gazdasági uralmának a felszámolása semmi esetre sem lehet ürügy arra, hogy a jelenlegi átmeneti szakasz követelései közül kihagyjuk a nemzeti lét számára legfontosabb iparágak némelyikének, vagy a legélősdibb tőkés csoportok némelyikének a kisajátítását.

Ilyenformán, az Egyesült Államok « 60 családjának », vagy a francia « 200 családnak » a diktatúrájáról siránkozó demokrata urak prédikációival szembe állítjuk e 60 vagy 200 kapitalista hűbérúr kisajátításának a követelését.

Pontosan ugyanígy követeljük a hadiipar, a vasútak, a legfontosabb nyersanyagforrások, stb. monopóliumainak a kisajátítását is.

E követeléseket az különbözteti meg az « államosításnak » reformista, nagyon ködös jelszavától, hogy :

- 1) Visszautasítjuk a *kártalanítást*;
- 2) Figyelmeztetjük a tömegeket a Népfront sarlatánjaira, akik szóban az államosítás mellett vannak, de valójában a tőke ügynökei;
- 3) Felhívjuk a tömegeket, hogy csak a saját forradalmi erejükre számítsanak;
- 4) A kisajátítás problémáját összekapcsoljuk a munkások és parasztok hatalomátvételének a kérdésével.

A kisajátítás jelszava a mindennapos *agitáció* jelszava kell legyen, tehát részekre bontott és nem csupán *propaganda* jellegű, általános formájú. Ennek a szükségességét az magyarázza, hogy a különböző iparágak a fejlődés különböző fokán állnak, különböző helyet foglalnak el a társadalom életében, és az osztályharc különböző szakaszain haladnak át. Egyedül a munkásosztály általános forradalmi fellendülése tűzheti napirendre a burzsoázia általános kisajátítását. Az átmeneti követelések feladata a munkásosztály előkészítése e cél végrehajtására.

A magánbankok kisajátítása és a hitelrendszer államosítása

Az imperializmus a *finánc*tőke uralma. A részvénytársaságok és a trösztök mellett, gyakran felettük, a *bankok* kezében összpontosul a gazdaság valóságos irányítása. A bankok szerkezete sűrített formában tükrözi a jelenkori kapitalizmus egész szerkezetét: kombinálja a *monopólium* tendenciáit az *anarchia* tendenciáival. Technikai csodákat, óriásvállalatokat, hatalmas trösztöket szerveznek, de szervezik a drágaságot, a válságokat és a munkanélküliséget is. A rombolásban egymást kiegészítő monopól-kényuralom és kapitalista anarchia elleni harcban lehetetlen bármilyen komoly lépést tenni előre, ha a nagy finánc

tőke kezében hagyjuk a bankok vezetését.

A nemzet érdekeinek megfelelő, ésszerű terv szerint működő egységes beruházási- és hitelrendszer megvalósítása érdekében minden bankot egységes, országos intézményben kell egyesíteni. Egyedül a magánbankok kisajátítása és az egész hitelrendszer állami összpontosítása fogja az állam kezébe adni a tervgazdálkodáshoz szükséges valódi, azaz anyagi, nem pedig képzeletbeli és bürokratikus eszközöket.

A bankok kisajátítása semmi esetre sem jelenti a kis bankbetétek kisajátítását. Ellenkezőleg: a kis betéttulajdonosok számára az EGYSEGES ÁLLAMI BANK kedvezőbb feltételeket nyújt, mint a magánbankok. Ugyanígy, egyedül az Állami Bank teremthet kiváltságos, azaz olcsó hitel-feltételeket a parasztok, a kisiparosok, a kiskereskedők számára. De még ennél is fontosabb, hogy az egységes pénzügyi vezérkar által

irányított egész gazdaság, mindenekelőtt a nehézipar, a közlekedés és szállítás a munkások és minden más dolgozó érdekeit szolgálja.

A BANKOK ÁLLAMOSÍTÁSA azonban csak akkor jár e kedvező eredményekkel, ha maga az államhatalom a kizsákmányolók kezéből a dolgozók kezébe kerül.

A sztrájkorségek, a harci különítmények, a munkásmilicia, a munkásosztály felfegyverzése

Az üzemek megszállásával párosuló sztrájkok a tömegek igen komoly figyelmeztetése nemcsak a burzsoázia, hanem a munkásszervezetek felé is, beleértve a IV. Internacionálét. 1919-20-ban az olasz munkások saját kezdeményezésükre elfoglalták az üzemeket, jelezve ezzel a saját « vezetőiknek », hogy beköszöntött a társadalmi forradalom. A « vezetők » nem vették figyelembe ezt a jelzést. Az eredmény a fasizmus győzelme lett.

Az üzemek megszállásával párosuló sztrájkok még nem azonosak az üzemek olasz módra való elfoglalásával; de döntő lépést jelentenek ezen az úton. A jelenlegi válság a végsőkiig élezheti az osztályharcot és meggyorsíthatja a kibontakozást. De nem szabad azt hinni, hogy a forradalmi helyzet egy csapásra bekövetkezik. Valójában a megrázkódtatások egész sora fogja jelezni a közeledését. Az üzemek megszállásával párosuló sztrájkhullám pontosan az ilyen jelek egyike. A IV. Internacionálé pártjainak az a feladata, hogy a munkásság élcsapatát segítsék korunk általános jellegének és ritmusának

megértésében, és a tömegek harcához időben hozzájáruljanak egyre elszántabb jelszavakkal és harcos szervezeti intézkedésekkel.

A munkásosztály harcának éleződése a tőkés ellentámadás módszereinek az éleződését jelenti. Az üzemek megszállásával összekapcsolt sztrájkok újabb hulláma energikus ellenintézkedéseket válthat ki, és elkerülhetetlenül kivált a burzsoázia részéről. Ennek előkészítése már folyik a trösztök vezérkaraiban. Jaj a forradalmi szervezeteknek, jaj a munkásosztálynak, ha újból felkészületlenül érik az események!

A burzsoázia sehol nem elégszik meg a hivatalos rendőrséggel és hadsereggel. Az Egyesült Államokban, még a « nyugodt » időszakokban is, katonai jellegű sárga különítményeket és felfegyverzett magánbandákat tart fenn az üzemekben. Ehhez hozzá kell most adni az amerikai náci bandákat. A francia burzsoázia, megszimatozva a veszély első jeleit, mozgósította a hadsereg belső köréig terjedő féllegális és illegális fasiszta különítményeit. Elég, ha az angol munkások megint fokozzák nyomásukat, s a fasiszta bandák azonnal megkétszereződnek, -háromszorozódnak, tízszeresre növekednek, és véres keresztes hadjáratot indítanak a munkások ellen. A burzsoázia világosan látja, hogy a jelenkorban az osztályharc elkerülhetetlenül polgárháborúba nő át. Olaszország, Németország, Ausztria, Spanyolország és más országok példája sokkal többre megtanította a tőke mágnásait és lakárait, mint a munkásosztály hivatalos vezéreit.

A II. és a III. Internacionálé politikusai, ugyanúgy mint a szakszervezeti bürokraták, tudatosan szemet hunynak a burzsoázia magánhadserege előtt; másként huszonnégy óráig

sem tudnák fenntartani vele a szövetségüket. A reformisták módszeresen azt a gondolatot sugallják a munkásoknak, hogy a szentséges demokrácia ott van a legjobban biztosítva, ahol a burzsoázia állig fel van fegyverkezve, a munkások pedig fegyvertelenek.

A IV. Internacionálé kötelessége, hogy egyszer s mindenkorra véget vessen ennek a szolgai politikának. A kispolgári demokráciák — beleértve a szociáldemokráciákat, a sztalinistákat, az anarchistákat — annál erősebben kiabálnak a fasizmus elleni harcról, minél gyávábban meghunyászkodnak előtte a valóságban. A fasizmus bandáinak csak azok a felfegyverzett munkáskülönítmények tudnak sikeresen ellenállni, amelyek maguk mögött érzik a dolgozók tízmillióit. A fasizmus elleni harc nem valami liberális lap szerkesztőségében, hanem az üzemben kezdődik és az utcán végződik. Az üzemi sárgák és magáncsendőrök képezik a fasizmus hadseregének alapvető sejtjeit. A munkáosztály hadseregének alapvető sejtjeit viszont a SZTRÁJKÖRSÉGEK alkotják. Ez kell legyen a kiindulópont. Minden egyes sztrájk és utcai tüntetés alkalmával terjeszteni kell a MUNKÁS-ÖNVÉDELMI KÜLÖNÍTMÉNYEK létrehozásának gondolatát. Ezt a jelszót fel kell venni a szakszervezetek forradalmi szárnyának a programjába. Gyakorlatilag meg kell alakítani az önvédelmi különítményeket mindenütt, ahol ez lehetséges, elsősorban a fiatalok szervezeteiben, akiket meg kell tanítani a fegyverforgatásra.

A tömegmozgalom új hullámának nemcsak növelnie kell e különítmények számát, hanem egyesítenie is kell azokat kerületek, városok, tartományok szerint. Szervezett kifejezést kell adni a munkások jogos gyűlöletének a sárgák, a gengszter-

bandák, a fasiszták iránt. Be kell vezetni a MUNKÁSMILICIA jelszavát, mint a szervezetek, a gyűlések és a munkássajtó sérthetetlenségének egyetlen komoly biztosítékát.

Csakis a tömegek tapasztalataival állandó kapcsolatban álló rendszeres, fáradhatatlan, bátor agitációval és propagandával lehet a munkások öntudatából kitépni az engedelmesség és a passzivitás hagyományait; nevelni a hős harcosok különítményeit, akik képesek példát nyújtani az összes dolgozónak; sorozatos taktikai vereségeket mérni az ellenforradalmi bandákra; növelni a kizsákmányoltak önbizalmát; lejártni a fasizmust a kispolgárság előtt és utat törni a munkáshatalom felé.

Engels a *«felfegyverzett emberek különítményeként»* határozta meg az államot. A MUNKÁSOSZTÁLY FELFEGYVERZÉSE felszabadító harcának a nélkülözhetetlen feltétele. Mihelyt a munkásosztály akarja, meg fogja találni felfegyverkezésének útjait és eszközeit. A vezetés ezen a téren is természetesen a IV. Internacionálé pártjainak a feladata.

A munkás-paraszt szövetség

A mezőgazdasági munkás az ipari munkás falusi fegyvertársa; ugyanannak az osztálynak alkotják egy-egy részét. Érdekeik elválaszthatatlanok. Az ipari munkások átmeneti követeléseinek a programja, ilyen vagy olyan változtatásokkal, egyben a mezőgazdasági munkásság programja is.

A parasztság (földtulajdonosok) már másik osztály: ez a falusi kispolgárság. A kispolgárság különböző rétegekből áll,

a félproletároktól egészen a kizsákmányolóig. Ennek megfelelően, az ipari munkásság politikai feladata az osztályharc bevitele a faluba: csak így lesz képes elválasztani szövetségeseit az ellenségeitől.

Minden ország nemzeti fejlődésének a sajátosságait a parasztság és részben a városi kispolgárság (kisiparosok és kiskereskedők) helyzete fejezi ki legjobban. Azért, mert ezek az osztályok, bármilyen nagyszámúak legyenek, lényegében a kapitalizmus előtti termelési formák túlélését képviselik. A IV. Internacionálé pártjainak a lehető legkonkrétebb formában ki kell dolgozniuk az átmeneti követelések programját a parasztok (földtulajdonosok) és a városi kispolgárság számára, a különböző országok feltételeinek megfelelően. Az élenjáró munkásoknak meg kell tanulniuk, hogy világos és konkrét választ adjanak jövőendő szövetségeseik kérdéseire.

Amíg a paraszt « független » kistermelő marad, szüksége van az olcsó hitelre, a mezőgazdasági gépek és a műtrágya elérhető árára, a kedvező szállítási feltételekre és a mezőgazdasági termékek eladásának tisztességes szervezetére. De a bankok, a trösztök és a kereskedők minden oldalról szípolozzák a parasztot. Egyedül a parasztok képesek megakadályozni ezt a rablást, a munkások segítségével. Arra van szükség, hogy létrejöjjenek a KISPARASZTOK BIZOTTSÁGAI, amelyek a munkásbizottságokkal és a bankhivatalnokok bizottságaival karöltve kézbe veszik a szállítás, a hitel és a mezőgazdaságot érintő kereskedelem ellenőrzését.

A nagyburzsoázia hazug módon a munkások « mértéktelen » igényeire hivatkozik, és a TERMÉKÁRAK kérdésével mesterseges éket ver a munkások és a parasztok, valamint a munkások

és a városi kispolgárság közé. A paraszt, a kisiparos, a kiskereskedő nem tud az árak emelkedésével párhuzamos bér-emelést követelni, mint a munkás, a tisztviselő és a kishivatalnok. A kormány hivatalos küzdelme a drágaság ellen csak a tömegek becsapására szolgál. Mégis, a parasztok, a kisiparosok és a kiskereskedők, úgy mint fogyasztók, a munkásokkal karöltve aktívan be kell, hogy avatkozzanak az árpolitikába. A kapitalistáknak a szállítás, a termelés és a kereskedelem költségeire hivatkozó panaszaira a fogyasztók a következőképpen felelnek: «Mutassák meg nekünk a könyvvitelüket; követeljük az árpolitika fölötti ellenőrzést.» Ennek az ellenőrzésnek a szervei az ÁRFELÜGYELETI BIZOTTSÁGOK, amelyek az üzemek, a szakszervezetek, a szövetkezetek, a parasztszervezetek, a városi kisemberek, a cselédek, stb. küldötteiből állnak. A munkások ezen a módon tudják majd megmutatni a parasztoknak, hogy nem a magas bérek okozzák a magas árakat, hanem a kapitalisták mértéktelen haszna és a kapitalista anarchia többlet kiadásai.

A föld NACIONALIZÁLÁSÁNAK és a MEZŐGAZDASÁG KOLLEKTIVIZÁLÁSÁNAK a programját úgy kell kidolgozni, hogy az gyökeresen kizárja a kisparasztok kisajátítását vagy erőszakos kollektivizálását. A paraszt mindaddig földjének a tulajdonosa marad, amíg azt saját maga szükségesnek és lehetségesnek tartja. A szocialista program becsületének visszaszerzése végett, a parasztság előtt könyörtelenül le kell leplezni a kollektivizálás sztalinista módszereit, amelyeket nem a munkások és a parasztok érdekei, hanem a bürokrácia érdekei szabnak meg.

A kisajátítók kisajátítása nem jelenti a KISIPAROSOK

és a KISKERESKEDŐK kisajátítását. Ellenkezőleg, a bankok és trösztök fölötti munkásellenőrzés, még inkább ezeknek az államosítása, a városi kispolgárság számára a hitelnek, a vételnek és az eladásnak hasonlíthatatlanul kedvezőbb feltételeit teremti meg, mint a monopóliumok korlátlan uralma. A magántőkétől való függés az államtól való függéssé válik, amely annál figyelmesebb lesz a kisemberei iránt, minél szilárdabban tartják kezükben az államot maguk a dolgozók.

A kizsákmányolt parasztság részvétele a gazdaság különböző területeinek az ellenőrzésében lehetővé teszi, hogy maga a parasztság döntse el azt a kérdést vajon lehetséges-e áttérni a föld közös művelésére, s ha igen mikor, milyen mértékben. Az ipari munkások kötelezik magukat, hogy ezen a téren minden segítséget megadnak a parasztságnak a szakszervezetek, az üzemi bizottságok és főleg a munkás-paraszt kormány révén.

Az a szövetség, amelyet a munkásosztály javasol nem általában a középosztálynak, hanem a város és a falu kizsákmányolt rétegeinek, szemben valamennyi kizsákmányolóval, beleértve a «közép»-kizsákmányolókat is, nem alapulhat a kényszerre, hanem kizárólag olyan szabad megegyezésre, amelyet egy különleges «paktumnak» kell megszilárdítania. Ez a «paktum» pontosan az átmenet követeléseinek a két fél által szabadon elfogadott programja.

Harc az imperializmus és a háború ellen

A nemzetközi helyzetet és következőképpen a különböző országok belpolitikai életét is fenyegeti a világháború. A

közeledő katasztrófa már most aggodalommal tölti el az emberiséget.

A II. Internacionálé annál nagyobb biztonsággal ismétli az 1914-es árulás politikáját, minél erősebben játsza most a «Kommunista» Internacionálé a sovinizmus első hegedűsének a szerepét. Amint a háborús veszély konkrét formát öltött, a sztalinisták az úgynevezett «nemzetvédelem» bajnokaivá váltak, messze megelőzve ebben a polgári és kispolgári pacifistákat. Így a háború elleni forradalmi harc teljes egészében a IV. Internacionáléra hárul.

A bolsevik-leninisták politikáját ebben a kérdésben a Nemzetközi Titkárság program-tételei fogalmazták meg, amelyek ma is érvényesek («A NEGYEDIK INTERNACIONÁLÉ ÉS A HÁBORÚ», 1934 május 1.). A következő szakaszban a forradalmi párt sikere mindenekelőtt a háború kérdésében folytatott politikájától függ. Helyes politikájának két eleme van: rendíthetetlen álláspontja az imperializmus és háborúja ellen, és az a képessége, hogy maguknak a tömegeknek a tapasztalataira alapozza programját.

A háború kérdésében sokkal inkább, mint minden egyéb kérdésben, a burzsoázia és ügynökei becsapják a népet az elvont, általános fogalmakkal és frázisokkal: «semlegesség», «kollektív biztonság», «fegyverkezés a béke védelmére», «nemzetvédelem», «harc a fasizmus ellen», stb., stb. Ezeknek a frázisoknak a mondanivalója végeredményben az, hogy a háborúnak, azaz a népek sorsa ügyének továbbra is az imperialisták, kormányaik, diplomáciájuk és vezérkaruk kezében kell maradnia, valamennyi ármányukkal és cselszövésükkel a népek ellen.

A IV. Internacionálé felháborodva veti el ezeket az elvont fogalmakat, amelyek ugyanazt a szerepet játsszák a demokráciánál, mint a fasisztáknál a «becsület», a «vér» és a «faj» fogalmai. De a felháborodás nem elégséges. Segíteni kell a tömegeket olyan érvekkel, jelszavakkal és átmeneti követelésekkel, amelyek felfedik a valóságot és kimutatják, hogy konkrétan mi van a csaló, elvont fogalmak mögött.

«Lefegyverzés»? De éppen az a kérdés, hogy ki hajtja végre a lefegyverzést és kit fegyvereznek le? Az egyetlen lefegyverzés, amely megelőzheti vagy megállíthatja a háborút, a burzsoázia lefegyverzése a munkások által. De a burzsoázia lefegyverzéséhez maguknak a munkásoknak a felfegyverkezése szükséges.

«Semlegesség»? De a munkásság egyáltalán nem semleges a Japán és a Kína közötti, vagy a Németország és a Szovjetunió közötti háborúban. Vajon ez Kínának és a Szovjetuniónak a védelmét jelenti? Természetesen. Csak nem az imperialisták közvetítésével, akik megfojtanák Kínát és a Szovjetuniót egyaránt.

«A haza védelme»? De ebben az elvont fogalomban profitjának és rablásainak a védelmét érti a burzsoázia. Mi készek vagyunk megvédeni a hazát a külföldi tőkésekkel szemben, ha mindenekelőtt gúzsba kötjük a saját tőkéseinket és megakadályozzuk, hogy más hazájára törjenek; ha a munkások és parasztok lesznek az ország valódi urai; ha az ország gazdagsága az elenyésző kisebbség kezéből a nép kezébe kerül; ha a hadsereg a kizsákmányolók eszközéből a kizsákmányoltak eszközévé válik.

Értetni kell ezeknek az alapvető eszméknek a sajátosabb,

konkrétebb megfogalmazásához, az eseményeknek és a tömegek hangulatának az alakulása szerint. Továbbá, határozott különbséget kell tenni egyrészt a diplomata, a professzor és az újságíró, másrészt az ács, a mezőgazdasági munkás és a mosónő pacifizmusa között. Az első esetben a pacifizmus az imperializmus takarója. A másodikban viszont az imperializmus elleni bizalmatlanság zavaros kifejezése.

Amikor a kisparaszt vagy a munkás beszél a haza védelméről, házának, családjának és mások családjának a védelmét érti alatta az ellenség megszállásával szemben, a bombákkal és a fojtógázzal szemben. Viszont a kapitalista és újságírója a haza védelméről beszélve a gyarmatok és a piacok meghódítására gondol, arra, hogy rablás révén megnövelje a «nemzet» részesedését a világ javaiból. A burzsoá pacifizmus és hazafiság hazugság. De az elnyomottak pacifizmusában és hazafiságában olyan elemek vannak, amelyek egyrészt a romboló háború gyűlöletét tükrözik, másrészt a ragaszkodást ahhoz, amit a magukénak vélnek. Érteni kell ennek a megkülönböztetéséhez, hogy a szükséges forradalmi következtetéseket le lehessen abból vonni. Szembe kell állítani a pacifizmus és a hazafiság egyik formáját a másikkal.

E megfontolásokból kiindulva, a IV. Internacionálé támogat minden olyan követelést, még akkor is, ha fogyatékos, amely képes bevonni a tömegeket az aktív politikába, akár kis mértékben is, képes serkenteni a bírálatukat és megerősíteni ellenőrzésüket a burzsoázia fondorlatai fölött.

Ennek megfelelően, amerikai pártunk például bírálva támogatja a hadüzenet kérdésében javasolt népszavazás gondolatát. Természetesen, önmagában véve semmiféle demok-

ratikus reform nem tudja megakadályozni a kormányokat a háború kirobbantásában. Erre nyíltan fel kell hívni a figyelmet. De bármekkora legyenek a tömegek illúziói a népszavazásról, ez a követelés tükrözi a munkások és parasztok bizalmatlanságát a tőkés kormány és parlamentje iránt. Anélkül, hogy támogatnánk vagy kimélnénk az illúziókat, minden erővel növelni kell az elnyomottak bizalmatlanságát az elnyomók iránt. Minél jobban terebélyesedik a népszavazásért indított mozgalom, annál hamarabb elhagyják azt a tőkés pacifisták, annál erősebben lejárátják magukat a « Kommunista » Internacionálé árulói, és annál mélyebbé válik a dolgozók bizalmatlansága az imperialisták iránt.

Ugyanebből a nézőpontból következik, hogy előtérbe kell állítani a választójog követelését tizenhét éves kortól, férfiak és nők részére egyaránt. Akit holnap mozgósítanak, hogy meghaljon a « hazáért », annak ma joga van arra, hogy a szavát hallassa. A háború elleni küzdelemnek mindenekelőtt az IFJÚSÁG FORRADALMI MOZGÓSÍTÁSAVAL kell kezdődnie.

Minden oldalról meg kell világítani a háborút, leginkább figyelembe véve azokat a kérdéseket, amelyek az adott időben a leginkább érintik a tömegeket.

A háború egy gigászi kereskedelmi vállalkozás, főleg a hadiipar számára. Ezért az ún. « 200 családok » a leghazafibbak és a legfőbb háborús gyűjtőgátok. A *hadiipar fölötti munkásellenőrzés* az első lépés a fegyvergyárosok elleni harcban.

A háborús jövedelmek megadóztatásának reformista jelszavával szembeállítjuk a HÁBORÚS JÖVEDELMEK ELKOBZÁSA és a HADIÜZEMEK KISAJÁTÍTÁSA

jelszavát. Ott, ahol a hadiipar « államosítva » van, mint Franciaországban, a *munkásellenőrzés* jelszava megtartja teljes érvényességét: a munkáosztály éppoly kevésbé bízik a burzsoázia államában, mint az egyes burzsoában.

Egy embert sem, egy garast sem a burzsoá kormánynak!

Le a fegyverkezési programmal! A közérdeket szolgáló munkaprogramot!

Teljes függetlenséget a munkásszervezetek részére! Le a katonai és rendőri ellenőrzéssel!

Egyszer s mindenkorra ki kell ragadni a népek sorsa fölötti szabad rendelkezést a mohó és kegyetlen imperialista klikkek kezéből, melyek a népek háta mögött cselekszenek. Ennek megfelelően követeljük:

— A titkos diplomácia teljes eltörlését; minden szerződés és megegyezés megközelíthető legyen valamennyi munkás és paraszt számára;

— A munkások és parasztok katonai kiképzését és felfegyverzését a munkások és parasztok bizottságainak az ellenőrzése alatt;

— Olyan katonai iskolák létesítését, amelyek a munkásszervezetek által kiválasztott, a dolgozók soraiból jövő tiszteket nevelnek;

— Az állandó hadseregnek, azaz a kaszárnnyáknak a felváltását olyan *népi miliciával*, amelyet széttephetetlen szálak fűznek az üzemekhez, bányákhoz és falvakhoz.

Az imperialista háború a burzsoázia rablópolitikájának a folytatása és fokozása; a munkásság háború elleni harca is osztályharcának a folytatása és fokozása. A háború kirobbanása megváltoztatja a helyzetet és részben az osztályok közötti harc

módszereit, de nem módosítja annak sem a céljait, sem az alapvető irányát.

Az imperialista tőkésosztály uralkodik a világon. Ezért a következő háború, alapvető jellegénél fogva imperialista háború lesz. Következésképpen, a nemzetközi munkásosztály politikájának alapvető tartalma az imperializmus és háborúja elleni harc lesz. Ennek a harcnak az alapelve: *« A főellenség a SAJÁT országunkban van »,* vagy *« Saját (imperialista) kormányunk veresége a kisebb rossz ».*

De a világnak nem minden országa imperialista. Ellenkezőleg, az országok többsége az imperializmus áldozata. Némely gyarmati vagy félgyarmati ország kétségkívül meg fogja kísérelni, hogy kihasználva a háborút, lerázza magáról a rabszolgaság jármát. Részükről a háború felszabadító és nem imperialista. A nemzetközi munkásosztály kötelessége, hogy segítse az elnyomott népek háborúját az elnyomók ellen. Ez a kötelessége kiterjed a Szovetunióra, vagy minden más munkásállamra is, amely megszülethet a háború előtt vagy a háború alatt. *Minden* imperialista kormánynak egy munkásállam vagy egy gyarmati ország elleni harcban szenvedett veresége a kisebbik rossz.

Azonban egy imperialista ország munkásai nem segíthetik az imperialista ellenes országot a saját kormányaik révén, bármilyenek legyenek az adott pillanatban a két ország közötti diplomáciai és katonai kapcsolatok. Ha a kormányok között ideiglenes, — lényegében véve bizonytalan — szövetség van, az imperialista ország munkássága továbbra is osztályellenzékben marad, szemben a kormányával, és támogatja *nem-imperialista* « szövetségesét » a saját, azaz a nemzetközi osztályharc mód-

szereivel (agitáció a munkásállam és a gyarmati ország érdekében nemcsak azok ellenségeivel szemben, hanem hitszegő szövetségesei ellenében is: bojkott és sztrájk bizonyos esetekben, lemondás a bojkottról és a sztrájkról — más esetekben, stb.).

A munkásosztály támogatja a gyarmati országokat vagy a Szovjetuniót a háborúban, de a legcsekélyebb mértékben sem vállal szolidaritást sem a gyarmati országok tőkés kormányaival, sem a Szovjetunió thermidori bürokráciájával. Ellenkezőleg, megőrzi teljes politikai függetlenségét mind az egyikkel, mind a másikkal szemben. A forradalmi munkásság az igazságos és haladó háború támogatásával megnyeri a gyarmatok és a Szovjetunió dolgozóinak a rokonszenvét. Így megszilárdítja a IV. Internacionálé tekintélyét és befolyását, és annál inkább segítheti a tőkés kormány megbuktatását a gyarmati országban és a reakciós bürokráciáét a Szovjetunióban.

A háború kezdetén a IV. Internacionálé pártjai elkerülhetetlenül el fognak szigetelődni: minden háború meglepi és a kormányapparátus oldalára állítja a néptömegeket. Az internacionalistáknak az árral szemben kell úszni. Ám az új háború rombolásai és fájdalmai, melyek már az első hónapokban felülmúlják az 1914-1918-as háború véres borzalmait, hamar kijózanítják a tömegeket. Elégedetlenségük és lázadásuk ugrásszerűen növekszik. A IV. Internacionálé pártjai a forradalmi dagály élére kerülnek. Az átmeneti követelések programja égetően időszerű lesz. Napirendre kerül a hatalom meghódítása a munkásosztály által, ennek a feladatnak egész nagyságában.

Mielőtt a kapitalizmus kimeritené vagy a vérfürdőbe

kergetné az emberiséget, előbb beszennyezi a légkört a nemzeti és faji gyűlölet ártalmas mérgeivel. Jelenleg az *antiszemitizmus* a kapitalista haldoklás egyik leggonoszabb megnyilvánulása.

A faji előítéletek, a nemzeti gőg és sovinizmus minden árnyalata és formája, főleg az antiszemitizmus gyökereinek a könyörtelen leleplezése a IV. Internacionálé pártjainak minden napos munkája kell legyen, mint az imperializmus és a háború elleni küzdelem legfőbb nevelőmunkája. Továbbra is alapvető jelszavunk marad: « *Világ proletárjai egyesüljetek!* »

A munkás-paraszt kormány

A « *munkás-paraszt kormány* » jelszava először 1917-ben jelent meg a bolsevikok agitációjában, majd végképp polgárjogot nyert az októberi felkelés után. Ebben a formájában csak a már létrehozott proletárdiktatúra népies megjelölése volt. Ennek a megjelölésnek a fontossága főleg abban állt, hogy előtérbe helyezte a tanács hatalom alapját, a MUNKÁS-OSZTÁLY ÉS A PARASZTSÁG SZÖVETSÉGÉT.

Amikor a tehetségtelen utódok Kommunista Internacionáléja megkísérelte a történelem által eltemetett « *munkás-paraszt demokratikus diktatúra* » jelszavának a felélesztését, a « *munkás-paraszt kormánynak* » egy teljesen különböző, tisztán « demokratikus », azaz burzsoá tartalmat adott, *szembeállítva* azt a proletárdiktatúrával. A bolsevik-leninisták határozottan elvetik a « *munkás-paraszt kormány* » burzsoá demokratikus értelmezésű jelszavát. Azt állították és állítják, hogy mindaddig, amíg a munkásosztály pártja lemond a polgári demokrácia

kereteinek a széttöréséről, a középosztállyal való szövetsége egyszerűen a tőkének nyújtott segítség marad. Ez történt a mensevikekkel és eszerekkel 1917-ben és a Kínai Kommunista Párttal 1925-1927-ben, és ez történik most a spanyol-, a francia- és más országok «népfrontjaival».

1917 áprilistól szeptemberig a bolsevikok követelték, hogy az eszerek és a mensevikek szakítsanak a liberális burzsoáziával és vegyék át a hatalmat. Ezzel a feltétellel megígérték forradalmi támogatásukat a munkások és parasztok eme kispolgári képviselőinek, szemben a burzsoáziával. Mindamellet, a bolsevikok kategórikusan elutasították, hogy belépjenek a mensevikek és eszerek kormányába, és politikai felelősséget vállaljanak ezért a kormányért. Ha a mensevikek és eszerek valóban szakítottak volna a liberális kadétokkal és az idegen imperializmussal, az általuk alakított «munkás-paraszt kormány» csak meggyorsíthatta és megkönnyíthette volna a proletárdiktatúra létrehozását. De a kispolgári demokrácia vezetőkörei pontosan emiatt ellenezték minden erővel a saját kormányuk megalakítását. Oroszország tapasztalata bebizonyította, és Spanyolország, valamint Franciaország tapasztalata újra megerősíti, hogy a kispolgári demokrácia pártjai (eszerek, szociáldemokraták, sztalinisták, anarchisták) még nagyon kedvező feltételek esetén is képtelenek egy munkás-paraszt, azaz a burzsoáziától független kormányt létrehozni.

Mégis, a mensevikeknek és eszereknek címzett bolsevik követelés: *«Szakítsanak a burzsoáziával, vegyék kézbe a hatalmat!»* rendkívül nevelő hatású volt a tömegek számára. A hatalom átvételének az a makacs visszautasítása, amely a mensevikek és eszerek részéről olyan tragikusan nyilvánult

meg a júliusi napokban, végképp lejáratta őket a nép előtt, és előkészítette a bolsevikok győzelmét.

A IV. Internacionálé központi feladata, hogy a munkás-ságot szabadabbá tegye attól a régi vezetéstől, amelynek a konzervatívizmusa teljes ellentétben áll a hanyatló kapitalizmus katasztrófális helyzetével és a történelmi haladásnak a legnagyobb gátját képezi. A IV. Internacionálé fő vádja a munkásosztály hagyományos szervezetei ellenében, hogy nem akarják elhatárolni magukat a politikailag félhalott burzsoáziától.

Ilyen körülmények között, a régi vezetéshez címzett állandó követelés: « Szakítsanak a burzsoáziával, vegyék át a hatalmat! » rendkívül fontos eszköz a II. és a III. Internacionálé, valamint az Amszterdami Internacionálé pártjai és szervezetei áruló jellegének leleplezésére.

A « munkás-paraszt kormány » jelszavát mi kizárólag abban az értelemben használjuk, ahogyan a bolsevikok használták 1917-ben, azaz mint egy tökéstellenes és kapitalizmus-ellenes jelszót, és semmiesetre sem « demokratikus » értelemben, amit később a tehetségtelen utódok adtak annak, és így a szocialista forradalom felé vezető hídból e forradalom legfőbb gátjává változtatták.

Minden párttól és szervezettől, amely a munkásokra és parasztszámra támaszkodik, nevükben beszél, azt követeljük, hogy politikailag szakítson a burzsoáziával és térjen a munkások és parasztszámok hatalmáért folytatott harc útjára. Ezen az úton megigérjük nekik a teljes támogatást a kapitalista reakcióval szemben. Ugyanakkor fáradhatatlan agitációt folytatunk az átmeneti követelések érdekében, amelyek szerintünk a « munkás-paraszt kormány » programját kell, hogy alkossák.

Lehetséges-e, hogy a hagyományos munkásszervezetek létrehoznak egy ilyen kormányt? Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy ez kevésbé valószínű. Mégsem lehet kategórikusan előre tagadni azt az elméleti lehetőséget, hogy a körülmények rendkívüli kombinációjának a hatására (háború, vereség, pénzügyi csőd, a tömegek forradalmi előnyomulása, stb.), a kispolgári pártok, beleértve a sztalinistákat is, messzebb mennek a burzsoáziával való szakítás terén, mint az a szándékukban volt. Mindenesetre egy dolog kétségtelen: ha még ez a kevésbé valószínű változat megvalósulna valahol és a fentebb kifejtett értelemben egy «munkás-paraszt kormány» gyakorlatilag létrejönne is, csak rövid epizód szerepet töltené be a valódi proletárdiktatúrához vezető úton.

Ám haszontalan dolog jóslásokba bocsátkozni. A «munkás-paraszt kormány» jelszavával folytatott agitációnak minden feltétel esetén óriási nevelő ereje van. S ez nem véletlen: ez a teljesen általános jelszó korunk politikai fejlődésének a vonalán halad (a régi burzsoá pártok csődje és bomlása, a demokrácia csődje, a fasiszmus terjedése, a dolgozók növekvő igénye egy aktívabb és támadóbb politika iránt). Ezért átmeneti követeléseink mindegyike ugyanarra a politikai következtetésre kell, hogy vezessen: a munkásoknak szakítaniuk kell a burzsoázia valamennyi hagyományos pártjával, hogy a paraszttal együtt megteremtsék a saját hatalmukat.

Lehetetlen előrelátni, hogy melyek lesznek a tömegek forradalmi mozgósításának a konkrét szakaszai. A IV. Internacionálé pártjainak minden új szakaszban kritikus szemmel kell tájékozódniuk és olyan jelszavakat kell kiadniuk, amelyek

támogatják a munkások törekvését a független politikára, elmélyítik ennek a politikának az osztályjellegét, lerombolják a reformista és pacifista illúziókat, megerősítik az élcsapat kapcsolatát a tömegekkel és előkészítik a hatalom forradalom útján történő átvételére.

A tanácsok

Az *üzemi bizottságok* az üzemben belüli kettőshatalom elemei. Ezért a létezésük csak a tömegek növekvő nyomása idején képzelhető el. Ugyanez a helyzet a *háborúellenes harc* tömegszerveivel, az *árfelügyelő bizottságokkal* és a mozgalom minden egyéb új központjával, amelyeknek a megjelenése éppen arról tanúskodik, hogy az osztályharc meghaladta a munkásság hagyományos szervezeteinek kereteit.

De ezek az új szervek és központok mihamar elégtelenné válnak és jelentkezik kohéziójuk hiánya is. Mert az átmeneti követelések egyikét sem lehet maradéktalanul megvalósítani a tökéletes rendszer fenntartásával. Ugyanakkor a társadalmi válság elmélyülése nemcsak a tömegek szenvedéseit növeli, hanem türelmetlenségüket, határozottságukat és támadó szellemüket is. Az elnyomottak újabb és újabb rétegei emelik fel fejüket és megfogalmazzák követeléseiket. A szűkölködők milliói, akikre a reformista főnökök soha nem gondolnak, dörömbölni kezdenek a munkásszervezetek ajtaján. A munkanélküliek bekapcsolódnak a mozgalomba. A mezőgazdasági munkások, a nyomorba vagy félnyomorba döntött parasztok, a városi alsó rétegek, a cseléd-lányok, a háztartási alkalmazottak, az értelmiség proletár elemei mind tömörülni akarnak és keresik az irányítást.

Hogyan lehet összehangolni ezeket a különféle követeléseket és harci formákat, akár egyetlen városon belül is? A történelem már válaszolt erre a kérdésre: a *tanácsok* révén, amelyek egyesítik minden harcbanálló csoport képviselőit. Eddig még senki nem javasolt semmiféle más szervezeti formát, és kétséges, hogy lehetne mást találni. A tanácsok semmiféle előzetes programhoz nincsenek kötve. Valamennyi kizsákmányolt előtt kitárják kapuikat. Ezen a kapun bejutnak mindazoknak a rétegeknek a képviselői, amelyeket magával ragad a küzdelem általános áradata. A szervezet a mozgalommal együtt nő és onnan ered szüntelen megújulása. A munkásság minden politikai áramlata küzdhet a tanácsok vezetéséért a legszélesebb demokrácia alapján. Ezért a *tanácsok* jelszava az átmeneti követelések programjának a csúcsa.

A tanácsok csak akkor jöhetnek létre, amikor a tömegek mozgalma nyíltan forradalmi szakaszba lép. A tanácsok, mint olyan szervek, amelyek körül a dolgozók tízmilliói egyesülnek a kizsákmányolók elleni harcban, megjelenésük pillanatától kezdve a helyi közigazgatásnak, majd magának a központi kormánynak a vetélytársaivá és ellenfeleivé válnak. Ha az üzemi bizottság megteremti a kettőshatalom elemeit az üzemben, a tanácsok megnyitják a kettőshatalom korszakát az országban.

A kettőshatalom a maga részéről az átmeneti szakasz tetőpontja. Két rendszer áll szemben egymással: a burzsoá és a proletár. Közöttük elkerülhetetlen az összeecsapás. Ennek a kimenetelétől függ a társadalom sorsa. A forradalom veresége esetén a tőkésosztály fasiszta diktatúrája következik. A győzelem esetén a tanácsok hatalma, azaz a proletárdiktatúra és a társadalom szocialista újjászervezése.

Az elmaradott országok és az átmeneti követelések programja

A gyarmati és félgyarmati országok természetüknél fogva elmaradottak. De ezek az elmaradott országok az imperializmus világuralmának a feltételei között élnek. Ez az oka annak, hogy a fejlődésüknek *kombinált* jellege van: egyesítik magukban a legkezdetlegesebb gazdasági formákat és a kapitalista civilizáció technikájának a legújabb vívmányait. Ez határozza meg az elmaradott országok munkásosztályának a politikáját: arra kényszerül, hogy kombinálja a nemzeti függetlenség és a polgári demokrácia legegységesebb feladataiért folytatott harcát a világimperializmus elleni szocialista küzdelmével. A demokrácia követelése, az átmeneti követelések és a szocialista forradalom feladatai nem válnak el külön történelmi szakaszokként ebben a küzdelemben, hanem közvetlenül folynak egyik a másikból. A kínai munkásság alig kezdett első szakszervezeteinek a megszervezéséhez, máris a tanácsokra kellett gondolnia. Ebben az értelemben a jelen program teljesen alkalmazható a gyarmati és félgyarmati országokban, legalábbis azokban, ahol a munkásosztály már képes független politikai gyakorlatra.

A gyarmati és félgyarmati országok központi problémái az AGRÁRFORRADALOM, azaz a feudális örökség felszámolása és a NEMZETI FÜGGETLENSÉG, vagyis az imperialista iga megtörése. E két feladat szorosan összefügg egymással.

Lehetetlen simán és egyszerűen elvetni a demokratikus programot: az kell, hogy maguk a tömegek túllépjék azt küzdelmük folyamán. A NEMZETGYŰLÉS (vagy ALKOTMÁNYOZÓ GYŰLÉS) jelszava megőrizte érvényességét olyan országokban, mint Kína vagy India. Ezt a jelszót széttephetetlenül össze kell kötni a nemzeti felszabadulás és a földreform feladataival. Mindenekelőtt a munkásokat kell ezzel a demokratikus programmal felfegyverezni. Egyedül ők képesek fellázítani és tömöríteni a parasztokat. A demokratikus forradalmi program alapján szembe kell állítani a munkásokat a «nemzeti» burzsoáziával. A forradalmi demokrácia jelszavaival mozgósított tömegek harcának bizonyos szakaszán a tanácsok megjelenhetnek és meg kell, hogy jelenjenek. Történelmi szerepüket, különösen a Nemzetgyűléshez való viszonyukat minden egyes adott szakaszban meghatározza a munkásosztály politikai színvonala, a parasztsághoz való kapcsolata és a munkáspárt politikájának a jellege. A tanácsoknak előbb-utóbb meg kell döntenie a polgári demokráciát. Egyedül a tanácsok tudják következetesen végrehajtani a demokratikus forradalmat és így megnyitni a szocialista forradalom szakaszát.

A munkásság harcában a különböző demokratikus és átmeneti követelések sajátos súlyát, kölcsönös viszonyát, egymásra következésük rendjét az adott elmaradott ország sajátosságai és feltételei, jórészt elmaradottságának a foká, határozzák meg. Mégis, a forradalmi fejlődés általános iránya a PERMANENS FORRADALOM formulájával határozható meg, abban az értelemben, amelyet Oroszországban három forradalom adott ennek (1905, 1917 február, 1917 október).

A « Kommunista » Internacionálé klasszikus példát mutatott az elmaradott országoknak arról, hogyan lehet romlásba vinni egy erővel és reményekkel teli forradalmat. 1925-1927-ben, a kínai tömegmozgalom erőteljes fellendülése idején, a Komintern nem adta ki a Nemzetgyűlés jelszavát és ugyanakkor megtiltotta a tanácsok alakítását. Sztalin terve szerint, a Kuomintang burzsoá pártjának kellett « helyettesíteni » mind a Nemzetgyűlést, mind a tanácsokat. Miután a Kuomintang leverte a tömegeket, a Komintern egy tanács karikatúrát szervezett Kantonban. A kantoni felkelés elkerülhetetlen bukása után, a Komintern az ipari munkásság teljes passzivitásával kísért partizánháború és a paraszttanácsok szervezésének útjára tért. Amikor a Komintern ezen az úton zsákutcába jutott, kihasználta a kínai-japán háborút, hogy egy tollvonással felszámolja « Szovjet-Kínát » és a Kuomintangnak, azaz a tőkésosztálynak alárendelje nemcsak a paraszt « Vörös Hadsereget », hanem az úgynevezett kommunista pártot is.

Miután a Komintern a « demokrata » rabszolgatartókkal való barátság nevében elárulta a nemzetközi proletárforradalmat, egyben el kellett árulja a gyarmati népek felszabadító harcát is, nagyobb cinizmussal egyébként, mint előtte a II. Internacionálé. A Népfront és a « nemzetvédelem » politikájának egyik feladata, hogy a gyarmati lakosság százmillióit ágyútöltelékként szállítsa a « demokratikus » imperializmus számára. A gyarmati és félgyarmati népek, azaz az emberiség több mint a fele felszabadító harcának a zászlaja véglegesen a IV. Internacionálé kezébe jutott.

Az átmeneti követelések programja a fasiszta országokban

Rég elmúltak azok a napok, amikor a Komintern stratégiái fennren hirdették, hogy Hitler győzelme csak egy lépés Thälmann győzelme felé. Thälmann több mint öt éve Hitler börtönében van. Mussolini több mint tizenhat éve a fasizmus láncáival béklyózza le Olaszországot. Az elmúlt évek során, a II. és a III. Internacionálé pártjai képtelenek voltak nemcsak arra, hogy egy tömegmozgalmat szervezzenek, de egy komoly illegális szervezet létesítésére is, amely valamennyire is hasonlítana a cárizmus idején működött orosz forradalmi pártokhoz.

A legcsekélyebb ok sincs arra, hogy e kudarcok eredetét a fasiszta ideológia erejében lássuk. Valójában Mussolininek soha nem volt ideológiája. Hitler «ideológiáját» a munkások soha nem vették komolyan. A lakosság ama rétegeinek, amelyeket a fasizmus egy időre megszédített, azaz mindenekelőtt a középosztályoknak, volt idejük a kijózanodásra. Ha mégis egy valamennyire említésreméltó ellenzék csak a protestáns és katolikus körökre korlátozódik, ennek oka nem a «faj» és a «vér» félig hagymázos, félig sarlatán elméletének az erejében rejlik, hanem a demokrácia, a szociáldemokrácia és a Komintern ideológiáinak a szörnyűséges csődjében.

A Párizsi Kommün leverése után, körülbelül nyolc évig tartott a fojtogató reakció. Az 1905-ös orosz forradalom bukása után, a munkástömegek csaknem ilyen hosszú ideig maradtak aléltan. Jóllehet mindkét alkalommal az erőviszonyok által meghatározott fizikai bukásról volt szó. Azonkívül, Orosz-

országban egy majdnem érintetlen munkásságot ért a vereség. A bolsevik frakció akkor csupán három esztendő volt. Teljesen különbözött ettől a németországi helyzet, ahol hatalmas pártok tartották kézben a vezetést, amelyek közül az egyik hetven, a másik mintegy tizenöt esztendő volt. Ez a többmillió szavazóval rendelkező két párt már a harc előtt morálisan megbénult és küzdelem nélkül megadta magát. Hasonló katasztrófa soha nem fordult elő a történelemben. A német munkásságot nem az ellenség verte meg harcban: saját pártjainak a meghunyászkodása, aljassága és árulása törte meg. Nincs abban semmi csodálatos, ha elvesztette hitét mindabban, amiben csaknem három nemzedéken át hitt. Hitler győzelme a maga részéről megerősítette Mussolinit.

A forradalmi munka valóságos sikertelensége Olaszországban és Németországban a szociáldemokrácia és a Komintern bűnös politikájának az ára. Az illegális munkához nemcsak a tömegek rokonszenve kell, hanem leghaladottabb rétegeinek a tudatos lelkesedése is. De elvárható-e ilyen lelkesedés a történelmileg csődöt mondott szervezetek iránt? Az emigrált vezetők, többségükben a Kreml és a GPU végsőig demoralizált ügynökei, vagy a burzsoázia régi szociáldemokrata miniszterei abban reménykednek, hogy valami csoda folytán a munkások majd visszaszerzik nekik az elvesztett állásokat. El tudja valaki képzelni ezeket az urakat, akár egy pillanatra is, a jövő « antifasiszta » forradalom vezéreinek a szerepében?

Mindeddig a nemzetközi küzdőtér eseményei sem kedveztek az olaszországi és a németországi forradalmi fellendülésnek: az osztrák munkások leverése, a spanyol forradalom bukása, a szovjet állam elfajulása. Mivel az olasz és német munkások

a politikai tájékozódás végett a rádióhallgatásra kényszerülnek, biztosra vehető, hogy a moszkvai adások, amelyek a thermidori hazugságot az ostobasággal és a szemtelenséggel párosítják, az elcsüggedés jelentős tényezőivé váltak az önkényuralmi államok munkásai körében. Ebben a tekintetben, mint másban is, Sztalin csak Göbbels segédje.

De az osztályellentétek, amelyek a fasiszmus győzelmére vezettek, tovább hatnak a fasiszmus uralma idején is és azt lassan-lassan örlik. Az önfeláldozó munkások százai és ezrei mindennek ellenére folytatják a forradalmi vakondok óvatos munkáját. Felnőnek a fiatal nemzedékek, amelyek közvetlenül nem élték át a nagy hagyományok és a nagy remények összeomlását. A totális rendszer súlyos nyomása alatt folyik a munkásforradalom molekuláris előkészítése. De ahhoz, hogy a rejtett energia munkáslázadássá váljon, az kell, hogy a munkáosztály élcsapata új perspektívát, új programot és feltételeket találjon.

Itt van a fő nehézség. A fasiszta országok munkásainak rendkívül nehéz tájékozódniuk az új programokban. A program ellenőrzése a tapasztalattal történik. S pontosan a tömegmozgalmak tapasztalata hiányzik a totális zsarnokság országaiban. Nagyon lehetséges, hogy egy «demokratikus» ország munkásságának a kiemelkedő sikere kell lökést adjon a forradalmi mozgalomnak a fasiszmus országaiban. Egy pénzügyi vagy katonai katasztrófa ugyanezt a szerepet betöltheti. Jelenleg előkészítő, főleg propaganda munkát kell folytatni, amely csak a jövőben termi meg bő gyümölcsseit.

Már mostantól teljes bizonyossággal mondható: mihelyt a forradalmi mozgalom kirobban a fasiszta országokban, egy

csapásra nagyszerű kibontakozást vesz és semmi esetre sem fog megállni a weimári hullát újjáélesztő kísérletnél.

Ezen a ponton kezdődik a kibékíthetetlen nézeteltérés a IV. Internacionálé és a csődjüket fizikailag túlélő régi pártok között. Az emigrációs «Népfront» valamennyi lehetséges Népfront közül a legkártékonyabbak és legárgulóbbak egyike. Lényegében a nem létező liberális burzsoáziával való koalíció utáni erőtlén vágyakozással egyenlő. Ha némi sikere lenne, csak a munkásság új vereségeinek a sorozatát készítené elő, hasonlóan a spanyolországihoz. Ezért a «Népfront» elméletének és gyakorlatának a könyörtelen leleplezése a faszizmus elleni forradalmi harc első feltétele.

Ez természetesen nem azt jelenti, hogy a IV. Internacionálé elveti a demokratikus jelszavakat, mint a tömegek mozgósításának az eszközeit a faszizmus ellen. Ellenkezőleg, bizonyos időkben óriási szerepük van ezeknek. De a demokrácia jelszavai (gyülekezési-, sajtószabadság, stb.) számunkra csak átmeneti vagy időszakos jelszavak a munkásosztály független mozgalmában, és nem képezik azt a demokratikus hurkot, amelyet a burzsoázia ügynökei a munkásság nyakába vetnek. (Spanyolország!) Csak nyerjen a mozgalom valamelyes tömeges jelleget, és a demokratikus jelszavak összefolynak majd az átmenet jelszavaival: az üzemi bizottságok előbb meg fognak jelenni, — erre gondolni kell, — mintsem az öreg boncok hozzáfognának irodáikban a szakszervezet felépítéséhez; a tanácsok be fogják hálózni Németországot, mielőtt Weimarban összeülne egy új Alkotmányozó Gyűlés. Ugyanez fog bekövetkezni Olaszországban és a többi totális vagy féltotális országban is.

A fasizmus a politikai barbárságba vetette vissza ezeket az országokat. De nem változtatta meg sajátos jellegüket. A fasizmus a finánc-tőke eszköze és nem a feudális földtulajdoné. A forradalmi programnak a fasiszta országokban is az osztályharc dialektikájára kell támaszkodnia és nem a megrémült csödlövgagok lélektanára. A IV. Internacionálé megvetéssel elutasítja a politikai álcázásnak azokat a módszereit, amelyeket a sztalinisták, a « Harmadik periódus » hősei használnak, hogy sorjában megjelenjenek a katolikusok, a protestánsok, a zsidók, a német nacionalisták, a liberálisok álarcában, kizárólag azért, hogy elrejtsek kevésbé vonzó ábrázatukat. A IV. Internacionálé mindig és mindenütt a saját zászlaja alatt jelentkezik. Nyíltan javasolja programját a fasiszta országok munkáságának. Az egész világ élenjáró munkásai már most határozottan meg vannak győződve, hogy Mussolininek, Hitlernek, ügynökeiknek és utánozóiknak a megdöntése csak a Negyedik Internacionálé vezetésével fog megtörténni.

A Szovjetunió és az átmenet korszakának a feladatai

A Szovjetunió munkásállamként jött létre az Októberi forradalomban. A termelőeszközök államosítása, mint a szocialista fejlődés szükséges feltétele, megteremtette a termelőerők gyors növekedésének a lehetőségét. De időközben, az elszigetelt munkásállam apparátusa teljesen elfajult s a munkásosztály eszközéből a munkásosztály elleni bürokratikus erőszak, valamint egyre inkább a gazdasági szabotázs eszközévé lett. Az elmaradott és elszigetelt munkásállam bürokratizálódása és a bürokráciának egy mindenható kivételezett kasztvá való

átalakulása a legmeggyőzőbb cáfolata a szocializmus egy országban elméletének nemcsak elméleti, hanem gyakorlati téren is.

Igy a Szovjetunió rendszere fenyegető ellentmondásokat foglal magában. De továbbra is az ELFAJULT MUNKÁS-ÁLLAM rendszere marad. Ez a társadalmi diagnózis.

A politikai prognózis két lehetőséget nyújt: *egyre inkább a világ tőkéseinek a munkásállamon belüli szervévé válva*, vagy ez a bürokrácia dönti meg a tulajdon új formáit és visszavezeti az országot a kapitalizmusba; vagy a munkásosztály söpri el a bürokráciát és utat nyit a szocializmus felé.

A IV. Internacionálé pártjai számára a moszkvai perek nem jelentettek meglepetést és nem írják azokat egyszerűen a Kreml diktátora személyes örületének a számlájára sem, hanem a Thermidor törvényszerű eredményének tekintik. Azokból a túrhetetlen összekoccanásokból származtak, amelyek a szovjet bürokrácia sorain belül fellelhetők és visszatükrözik a bürokrácia és a nép közötti ellentmondásokat, valamint azokat, amelyek magán a « népen » belül is egyre mélyebbé válnak. A perek véres « fantasztikuma » mutatja az ellentmondások feszültségének az erejét és jelzi a kibontakozás közeledését.

A Kreml régi ügynökei, akik megtagadták a moszkvai hazatérést, külföldi nyilatkozataikban a maguk módján megdönthetetlenül megerősítették azt az állítást, hogy a bürokrácia soraiban a politikai gondolat minden árnyalata fellelhető: az igazi bolsevizmustól (I. Reiss) a megrögzött fasizmusig (Th. Butenko). A bürokrácia forradalmi elemei, akik elenyésző kisebbséget alkotnak, tükrözik, — igaz, hogy passzívan — a munkásosztály szocialista érdekeit. A fasiszta elemek és

általában az ellenforradalmárok, akiknek a száma szünet nélkül növekszik, egyre következetesebben fejezik ki a világ-imperializmus érdekeit. Ezek a *komprádori* szerepre áhítozó jelöltek nem ok nélkül gondolják, hogy az új uralkodó réteg csak az államosításokról, a kollektivizálásról, a külkereskedelmi monopóliumról való, a «nyugati civilizációhoz», azaz a kapitalizmushoz való illeszkedés nevében végrehajtott lemondással biztosíthatja kivételezett helyzetét. E két pólus között oszlanak meg a többé-kevésbé ködös közbenző irányzatok mensevik, eszer vagy liberális jelleggel, amelyek a polgári demokrácia felé sodródnak.

Magában az úgynevezett «osztálynélküli» társadalomban is kétségekivül ugyanazok a csoportosulások találhatók, mint a bürokrácia soraiban, de nem olyan világosan kifejezve és megfordított arányban: tudatos kapitalista irányzatok, jellegzetesek főleg a kolhozparaszttság tehetős részében, a lakosságnak csak elenyésző kisebbségében találhatók. De széles bázisuk van a személyes felhalmozásra dolgozó kispolgári irányzatokban, amelyek az általános nyomorból születnek és amelyeket a bürokrácia tudatosan bátorít.

A növekvő ellentmondásoknak ezen a rendszerén, amelyek egyre inkább felborítják a társadalmi egyensúlyt, a terror módszereivel tartja fenn magát egy thermidori oligarchia, amely most főleg Sztalin bonapartista klikkjére korlátozódik.

A legutóbbi perek csapást mértek a baloldalra. Ez igaz a jobboldali ellenzék vezetői elleni megtorlás esetében is, mert a bürokrácia érdekeinek és irányzatainak a szempontjából a régi bolsevik párt jobboldali csoportja *baloldali* veszélyt képviselt. Az a tény, hogy a bonapartista klikk, amely tart

a Butenko féle jobboldali szövetségeseitől is, fennmaradása biztosítása végett kénytelen volt a régi bolsevikok nemzedékének a csaknem teljes kiirtásához folyamodni, vitathatatlan bizonyítéka mind a forradalmi hagyományok továbbélésének a tömegekben, mind ez utóbbiak növekvő elégedetlenségének.

A nyugati kispolgári demokraták, akik még tegnap készpénzként fogadták el a moszkvai pereket, ma nyomatékosan ismétlik, hogy a « Szovjetunióban sem trockizmus, sem trockisták nincsenek ». De mégsem magyarázzák meg, hogy az egész tisztogatás miért történik pontosan a trockista veszély elleni harc jegyében. Ha a « trockizmust » befejezett programnak, vagy még inkább szervezetnek fogjuk fel, kétségtelen, hogy a « trockizmus » nagyon gyenge a Szovjetunióban. De legyőzhetetlen ereje az, hogy nemcsak a forradalmi hagyományt fejezi ki, hanem magának a munkásosztálynak a jelenlegi ellenállását is. A munkások társadalmi gyűlése a bürokráciával szemben, — pontosan ez a « trockizmus » a Kreml klikkjének a szemében. Halálosan fél a munkások néma lázadásának és a IV. Internacionálé szervezetének a találkozásától. Teljes joggal.

A régi bolsevikok nemzedékének és a közép-, valamint a fiatal nemzedék forradalmi képviselőinek a kiirtása még jobban felborította a politikai egyensúlyt a bürokrácia burzsoá jobbszárnyának és az országban lévő szövetségeseinek a javára. Innen, azaz jobbról várható, hogy az elkövetkező időben egyre határozottabb kísérletek történnek a Szovjetunió társadalmi rendjének az újjászervezésére, közelítve azt a « nyugati civilizációhoz », főleg annak a fasiszta formájához.

Ez a perspektíva nagyon konkrétta teszi a « Szovjetunió

védelmének » a kérdését. Ha holnap a burzsoá-fasiszta csoport, vagy mondjuk a « Butenko frakció » harcba indul a hatalomért, a « Reiss frakció » elkerülhetetlenül a barrikád másik oldalán foglal helyet. Átmenetileg Sztalin szövetségeseként harcolva, természetesen nem ennek bonapartista klikkjét védelmezi, hanem a Szovjetunió társadalmi alapját, azaz a kapitalistáktól elragadott és államosított tulajdont. Ha a « Butenko frakció » katonai szövetségre lép Hitlerrel, a « Reiss frakció » védeni fogja a Szovjetuniót a katonai beavatkozás ellen a Szovjetunión belül és a nemzetközi porondon egyaránt. Minden egyéb magatartás árulás lenne.

Szigorúan meghatározott esetekben tehát nem lehet előre tagadni egy « egységfront » lehetőségét a bürokrácia thermidori részével, szemben a kapitalista ellenforradalom nyílt támadásával. Azonban mindennek ellenére, a fő politikai feladat a Szovjetunióban továbbra is **MAGÁNAK A THERMIDORI BÜROKRÁCIÁNAK A MEGDÖNTÉSE.** Uralmának minden további napja jobban megingatja a gazdaság szocialista elemeit és növeli a kapitalista restauráció esélyeit. Ugyanebben az értelemben működik a « Kommunista » Internacionálé is, a sztalinista klikk ügynöke és cinkosa a spanyol forradalom elfojtásában és a nemzetközi munkásosztály demoralizálásában.

Ugyanúgy, mint a fasiszmus esetében, a bürokrácia fő ereje sem önmagában van, hanem a tömegek elbátortalanodásában; abban, hogy új perspektíva híján vannak. Ugyanúgy, mint a fasiszta országokban, amelyeknek a *politikai* apparátusát semmi nem különbözteti meg a Sztalinétól, hacsak ez utóbbi nagyobb őrjöngése nem, jelenleg a Szovjetunióban is csak

előkészítő propaganda munka lehetséges. Ugyanúgy, mint a fasiszta országokban, a szovjet munkások forradalmi mozgalmához is a lökést valószínűleg külső események fogják megadni. A Komintern elleni harc a nemzetközi küzdőtéren jelenleg a sztalinista diktatúra elleni küzdelem legfontosabb része. Jó néhány körülmény arra enged következtetni, hogy a Komintern szétesése, melynek nincs *közvetlen támasza a GPU-ban*, meg fogja előzni a bonapartista klikknek és általában véve az egész thermidori bürokráciának a bukását.

A forradalom új fellendülése a Szovjetunióban kétségtelenül a **TÁRSADALMI EGYENLŐTLENSÉG ÉS A POLITIKAI ELNYOMÁS ELLENI HARC** zászlaja alatt fog megkezdődni. Le a bürokrácia előjogaival! Le a sztahanovizmussal! Le a szovjet arisztokráciával, rangjaival és kitüntetéseivel! Nagyobb béregyenlőséget a munka minden területén!

A szakszervezetek és az üzemi bizottságok szabadságáért, valamint a gyülekezési- és sajtószabadságért folytatott küzdelem a **SZOVJET DEMOKRÁCIÁNAK** az újjászületéséért és kiteljesedéséért menő harccá fog fejlődni.

A bürokrácia a tanácsokat, mint osztályszerveket az általános választás fikciójával helyettesítette, Hitler és Göbbels stílusában. Vissza kell adni a tanácsoknak nemcsak a szabad, demokratikus formáját, hanem az osztálytartalmát is. Miként azelőtt a tőkések és a kulákok nem lehettek a tanácsok tagjai, ugyanúgy ma **KI KELL KERGETNI A BÜROKRÁCIÁT ÉS AZ ÚJ ARISZTOKRÁCIÁT A TANÁCSOKBÓL.** Csak a munkások, az egyszerű kolhozparasztok, az egyéni parasztok és a vöröskatonák képviselőinek van helyük a tanácsokban.

A tanácsok demokratizálása elképzelhetetlen a **TANÁCS-**

PÁRTOK LEGALIZÁLÁSA nélkül. Szabad választásukkal maguk a munkások és parasztok fogják megmutatni, hogy melyek a tanács-pártok.

Követeljük a TERVGAZDÁLKODÁS UJJASZERVEZÉSÉT felülről lefelé, teljes egészében, szem előtt tartva a termelők és a fogyasztók érdekeit! Az üzemi bizottságoknak vissza kell szerezniök a termelés fölötti ellenőrzés jogát. A demokratikusan szervezett fogyasztási szövetkezeteknek kell ellenőrizniök a termékek minőségét és árát.

Követeljük a MEZŐGAZDASÁGI TERMELŐSZÖVETKEZETEK UJJASZERVEZÉSÉT a szövetkezeti parasztság akarátának megfelelően és érdekei szerint!

A bürokrácia konzervatív *nemzetközi politikáját* fel kell váltani a munkás-nemzetköziség politikájával. Nyilvánosságra kell hozni a Kreml egész diplomáciai levelezését. LE A TITKOS DIPLOMÁCIÁVAL!

A thermidori bürokrácia által rendezett valamennyi politikai pert felül kell vizsgálni a teljes nyilvánosság és a szabad vizsgálat biztosításával. A hamisítások szerzőit megérdemelt büntetésben kell részesíteni.

Ezt a programot lehetetlen végrehajtani a bürokrácia megbuktatása nélkül, mely az erőszak és csalás révén tartja fenn magát. Kizárólag az elnyomott tömegek győzelmes forradalmi felkelése képes felújítani a tanácsrendszert és biztosítani előrehaladását a szocializmus felé. Kizárólag a IV. Internacionálé pártja képes felkelésre vezetni a szovjet tömegeket.

Le Kain-Sztalin bonapartista klikkjével!

Éljen a tanácsdemokrácia!

Éljen a nemzetközi szocialista forradalom!

Az opportunizmus és az elvtelen revizionizmus ellen

Leon Blum pártjának a politikája Franciaországban újólag bebizonyítja, hogy a reformisták képtelenek valamit is tanulni a történelem legtragikusabb leckéiből. A francia szociáldemokrácia szolgálja másolja a német szociáldemokrácia politikáját, és ugyanolyan katasztrófa felé halad. A II. Internacionálé évtizedeken keresztül a polgári demokrácia keretei között növekedett, annak elidegeníthetetlen részévé vált és vele együtt rothad.

A III. Internacionálé akkor tért a reformizmus útjára, amikor a kapitalizmus válsága végérvényesen napirendre tűzte a proletárforradalmat. A Komintern jelenlegi politikája Spanyolországban és Kínában, — amely abból áll, hogy hason csúszik a «demokrata» és «nemzeti» burzsoázia előtt, — azt bizonyítja, hogy a Komintern is képtelen akármit tanulni, vagy megváltozni. A Szovjetunióban reakciós erővé vált bürokrácia nem tölthet be forradalmi szerepet a nemzetközi porondon sem.

Az anarcho-szindikalizmus egészében véve hasonló fejlődésen ment át. Franciaországban Leon Jouhaux szakszervezeti bürokráciája már régóta a burzsoázia ügynökévé vált a munkásosztályon belül. Spanyolországban az anarcho-szindikalizmus lerázta magáról a forradalmi céget, mihelyt elérkezett a forradalom, és a polgári demokrácia szekerének ötödik kerekévé vált.

A közbenső centrista szervezetek, amelyek a Londoni Iroda körül tömörülnek, csupán a szociáldemokrácia és a Komintern «baloldali» tartozékai. Megmutatták tehetetlen-

ségüket arra, hogy egy történelmi helyzetben tájékozódjanak és abból forradalmi következtetéseket vonjanak le. A csúcspontot a spanyol POUM érte el, amely a forradalom idején képtelen volt forradalmi politikát követni.

A nemzetközi munkásosztálynak az évek hosszú sora óta elszenvedett tragikus vereségei még nagyobb konzervativizmusba sodorták a hivatalos szervezeteket, és ugyanakkor « új utak » keresésére készítették a csalódott « forradalmi » kispolgárokat. Mint mindig a reakció és a hanyatlás korszakában, ezúttal is mindenünnen felbukkannak a mágusok és a sarlatánok. Revízió alá akarják venni a forradalmi gondolat egészét. Ahelyett, hogy tanulnának a múltból, « kijavítják » azt. Némelyek felfedezik a marxizmus következtelenségét, mások kinyilatkoztatják a bolsevizmus csődjét. Némelyek a forradalmi tanításra hárítják azoknak a tévedéseiért és bűneiért a felelősséget, akik elárulták ezt a forradalmi tanítást; mások elátkozzák az orvostudományt, mert az nem biztosít azonnali és csodás gyógyulást. A legmerészebbek egy csodaszer felfedezését ígérk, és addig is az osztályharc megállítását javasolják. Az új erkölcs számos prófétája a munkásmozgalom megújítására ajánlkozik egy etikai gyógy mód segítségével. Azonban maguknak e prófétáknak a többsége erkölcsi béna lett anélkül, hogy valaha is harcmezőn járt volna. Így az « új utak » örve alatt csak azokat a régi recepteket javasolják a munkásságnak, amelyek már régóta porosodnak a Marx előtti szocializmus levéltárában.

A IV. Internacionálé könyörtelen hadat üzen a II. és a III. Internacionálé, az Amszterdami Internacionálé és az anarcho-szindikalista Internacionálé bürokráciája ellen, valamint

centrista csatlósai ellen; a reformok nélküli reformizmus ellen, a GPU-val szövetséges demokratizmus ellen, a béke nélküli pacifizmus ellen, a burzsoázia szolgálatában álló anarchizmus ellen, a forradalomtól halálosan félő «forradalmárok» ellen. Ezek a szervezetek nem a jövő zálogai, hanem a múlt rothadó csökevényei. A háborúk és a forradalmak korában kő kövön nem marad belőlük.

A IV. Internacionálé nem keres és nem talál fel semmiféle csodaszert. Teljesen a marxizmus talaján áll, amely az egyetlen forradalmi tanítás s amely így lehetővé teszi a valóság megértését, a vereségek okairak felfedését és a győzelem tudatos előkészítését. A IV. Internacionálé folytatja a bolsevizmus hagyományát, amely elsőként mutatta meg a munkásosztálynak hogyan hódítsa meg a hatalmat. A IV. Internacionálé kiséprüzi a mágusokat, a sarlatánokat és az erkölcs tolakodó professzorait. A kizsákmányoláson alapuló társadalomban a legfőbb erkölcs a szocialista forradalom erkölcsé. Azok a módszerek és eszközök a jók, amelyek emelik a munkások osztálytudatát, növelik erejükben vetett bizalmát, a harci önfeláldozásra való készségét. Megengedhetetlenek azok a módszerek, amelyek táplálják az elnyomottak félelmét és engedelmisségét elnyomóik iránt, elfojtják a tiltakozás és lázadás szellemét, vagy a vezérek akaratával helyettesítik a tömegek akaratát, félelemmel a meggyőzést és hamisítással a valóság elemzését. Ezért a szociáldemokrácia, amely prostituálta a marxizmust és a sztalinizmus, amely a bolsevizmusnak az ellentéte, halálos ellenségei a munkás-forradalomnak és erkölcsének.

Szembenézni a valósággal; nem keresni a kisebbik ellenállás

vonalát: nevükön nevezni a dolgokat; igazat mondani a tömegeknek, bármilyen keserű legyen az; nem félni az akadályoktól; hűségesnek lenni a kicsiny dolgokban és a nagyokban egyaránt; merni, amikor a tett órája üt, — ime, ezek a IV. Internacionálé szabályai. Ez a szervezet megmutatta, hogy képes az árral szemben úszni. A következő történelmi hullám a hátára fogja emelni.

A szektásság ellen

A munkásosztály történelmi szervezetei árulásának és elfajulásának a hatására, a IV. Internacionálé peremén különböző fajtájú szektás csoportok és tömörülések születnek, vagy újraképződnek. Lényegük, hogy elvetik a részleges vagy átmeneti követelésekért, azaz a tömegek elemi szükségleteiért folytatott harcot. A szektások számára a forradalomra való felkészülés saját maguknak a szocializmus előnyeiről való meggyőzését jelenti. Azt indítványozzák, hogy hátat kell fordítani a « régi » szakszervezeteknek, azaz a munkások tízmillióinak, — mintha a tömegek a valóságos osztályharc feltételein kívül is élhetnének! Közömbösek maradnak a reformista szervezeteken belül lezajló harc iránt, — mintha meg lehetne hódítani a tömegeket az ebben a harcban való részvétel nélkül! A gyakorlatban nem tesznek különbséget a polgári demokrácia és a fasizmus között, — mintha a tömegek nem éreznék lépten nyomon ezt a különbséget!

A szektások csak két szint tudnak megkülönböztetni: a fehéret és a feketét. Nehogy kísértésbe essenek, leegyszerűsítik a valóságot. Nem tesznek különbséget a Spanyolországban

harcbanálló két tábor között, azon egyszerű oknál fogva, hogy mindkettő jellege burzsoá. Ebből kifolyólag gondolják azt is, hogy a Japán és a Kína közötti háborúban semlegesnek kell maradni. Tagadják a döntő különbséget a Szovjetunió és a burzsoá országok között, és tekintve a szovjet bürokrácia reakciós politikáját, elutasítják az Októberi forradalom által létrehozott tulajdonformák védelmét az imperializmussal szemben.

Nem képesek útat találni a tömegekhez, ezért könnyen vádolják a tömegeket, hogy képtelenek felemelkedni a forradalmi eszméig.

E meddő próféták számára egyáltalán nem szükséges az átmeneti követelések formájában létrehozott híd, mivel eszük ágában sincs átjutni a túlsó partra. Ugyanazoknak az üres és elvont tételeknek az ismételtetésére szorítkozva, egyhelyben topognak. Számukra a politikai események csupán kommentárok készítésére adnak alkalmat, de nem a cselekvésre. A szektások, mint általában a zavarosfejűek és a csodadoktorok, percenként fricskát kapnak a valóságtól, folytonos ingerlékeny állapotban élnek, szünet nélkül panaszkodnak a «rendszerre» és a «módszerekre», és kicsinyes cselszövésekre fanyalodnak. Saját környezetükben rendszerint despotikus uralmat gyakorolnak. A szektásság, mint politikai üresség, csak kiegészíti — miként az árnyék — az opportunizmust, anélkül, hogy forradalmi perspektívát nyitna. A gyakorlati politikában a szektások minden lépésnél szövetkeznek az opportunistákkal, főleg a centristákkal, hogy harcoljanak a marxizmus ellen.

Az ilyenfajta szektás csoportok és klikkek többsége, amely a IV. Internacionálé asztaláról ejtett morzsákból táplálkozik, «független» szervezeti életet él, nagy igényekkel, de a siker

legcsekélyebb esélye nélkül. A bolsevik-leninisták idővesztés nélkül nyugodtan a sorsukra hagyhatják őket.

De szektás irányzatok a saját sorainkban is találhatók és vészes befolyást gyakorolnak néhány csoport munkájára. Az ilyesmit egy napig sem lehet tűrni. A szakszervezetekkel kapcsolatos helyes politika a IV. Internacionáléhoz való tartozás alapvető feltétele. Aki nem keresi és nem találja meg az útát a tömegek mozgalmához, nem harcos, hanem teher a párt számára. A program nem egy szerkesztőség, egy olvasóterem vagy egy vitaklub számára készül, hanem az embermilliók forradalmi cselekvése számára. A IV. Internacionálé sorainak megtisztítása a szektásságtól és a javíthatatlan szektásoktól a forradalmi sikerek legfontosabb feltétele.

Helyet az ifjúságnak ! Helyet a dolgozó nőknek !

A spanyol forradalomnak « vezérei » által előidézett veresége, a Népfront szégyenletes csődje Franciaországban, és a moszkvai igazságügyi banditizmus tetteinek a nyilvánosságra hozatala, e három tény együttesen, gyógyíthatatlan csapást mér a Kominternre és mellel, súlyos sebet üt szövetségesein, a szociáldemokratákon és az anarcho-szindikalistákon is. Persze ez nem azt jelenti, hogy ezeknek a szervezeteknek a tagjai egy csapásra a IV. Internacionálé felé fordulnak. A legidősebb nemzedék, amely megszenvedett a rettenetes csödtől, nagy részben el fogja hagyni a csatamezőt. Egyébként, a IV. Internacionálé nem óhajt a kiégett forradalmárok, a csalódott bürokraták és a karrieristák menedékhelyévé válni. Ellenkezőleg, azoknak a kispolgári elemeknek az áramlásával szemben, akik jelenleg

többségben vannak a régi szervezetek apparátusában, szigorú védekező rendszabályok szükségesek: hosszú előzetes próba a nem munkás jelöltek részére, főleg, ha ezek régi bürokraták a pártonbelüli felelős posztok betöltésétől való eltiltásuk az első három év folyamán, stb. A IV. Internacionáléban nincs és nem lesz helye a karrierizmusnak, a régi Internacionálé e rákfénéjének. Csak azok találják meg hozzánk az utat, akik a mozgalomért akarnak élni, nem pedig belőle. A forradalmi munkások gazdaként kell érezzék ott magukat. Számukra szervezetünk kapui szélesre vannak tárva.

Természetes, hogy még a régebben első sorokban harcoló munkásoknak a soraiban is nem kevés a csalódott és a megfáradt. Távol fognak maradni, legalábbis az elkövetkező szakaszban. Amikor egy program vagy egy szervezet elhasználódik, elhasználódik az a nemzedék is, amely azokat a vállain hordozta. A mozgalom megújulása a múlt minden felelősségétől mentes ifjúság által történik. A IV. Internacionálé kivételes figyelemmel fordul a munkásosztály fiatal nemzedéke felé. Egész politikájával erőfeszítést tesz, hogy bizalmat adjon az ifjúságnak a saját erejét és jövőjét illetően. Egyedül az ifjúság friss lelkesedése és támadó szelleme biztosítja az első sikert a harcban; egyedül ezek a sikerek fogják visszavezetni a forradalom útjára az idős nemzedék legjobb elemeit. Ez mindig így volt s így is lesz.

Természeténél fogva, minden opportunistá szervezet főleg a munkásosztály legfelsőbb rétegeire összpontosítja figyelmét és következésképpen figyelmen kívül hagyja az ifjúságot és a dolgozó nőket. Holott a kapitalista hanyatlás korszaka a legkeményebb csapással sújtja a nőket, mint munkásokat és

mint háztartásbelieket egyaránt. A IV. Internacionálé pártjainak támaszt kell keresniök a munkásosztály legelnyomottabb rétegeiben, következésképpen a dolgozó nők között. Az odaadás, a lemondás kimeríthetetlen forrását, valamint az önfeláldozás szellemét fogják ott találni.

LE A BÜROKRATIZMUSSAL ÉS A KARRIERIZMUSSAL! HELYET AZ IFJUSÁGNAK! HELYET A DOLGOZÓ NŐKNEK! Ezek azok a jelszavak, amelyek a IV. Internacionálé zászlajára vannak írva.

A IV. Internacionálé zászlaja alatt

A hitetlenkedők kérdezik: eljött-e az ideje, hogy új Internacionálét hozzunk létre? Azt mondják, hogy lehetetlen egy új Internacionálét « mesterségesen » létrehozni; kizárólag nagy események teremthetik azt meg, stb. Mindezek az ellenvetések csak azt bizonyítják, hogy a hitetlenkedők alkalmatlanok egy új Internacionálé létrehozására. Általában véve mindenre alkalmatlanok.

A IV. Internacionálé már megszületett a nagy eseményekből: a munkásosztálynak a történelemben elszenvedett legnagyobb vereségeiből. E vereségek oka a régi vezetés elfajulása és árulása. Az osztályharc azonban nem tűri a megszakítást. A Második után meghalt a Harmadik Internacionálé is a forradalom számára. Éljen a IV. Internacionálé!

De a hitetlenkedők nem hallgatnak el: « Vajon itt az ideje, hogy most proklamáljuk? » « A IV. Internacionálé — feleljük — nem igényli, hogy « proklamálják ». LÉTEZIK ÉS HARCOL. Gyenge? Igen, sorai még gyérek, mert még

fiatal. Eddig főleg a vezetőket tömöríti. De ők a forradalmi jövőnek az egyedüli zálogai. Rajtuk kívül nincs a földön egyetlen forradalmi áramlat sem, amely valóban megérdemli ezt a nevet. Ha a mi Internacionálénk számbelileg még gyenge, erős viszont az elmélet, a program, a hagyomány és vezetőinek a hasonlíthatatlan edzettsége révén. Aki ezt nem látja, ma még maradjon távol. Holnapra mindez láthatóbb lesz.

A IV. Internacionálé már most magára vonja a sztalinisták, a szociáldemokraták, a liberális burzsoák és a fasiszták megérdemelt gyűlöletét. Nincs és nem lehet helye semmiféle Népfrontban. Megingathatatlanul szembenáll minden olyan politikai csoporttal, amely a burzsoáziához van kötve. Feladata a tőke uralmának megdöntése. Célja a szocializmus. Módszere a munkás-forradalom.

Belső demokrácia nélkül nincs forradalmi nevelés. Fegyelem nélkül nincs forradalmi cselekvés. A IV. Internacionálé belső élete a *demokratikus centralizmus* elvein alapul: teljes szabadság a vitában, teljes egység a cselekvésben.

Az emberi civilizáció jelenlegi válsága a munkásosztály vezetésének a válsága. A IV. Internacionálé soraiban csoportosuló élenjáró munkások mutatják osztályuknak a válságból kivezető utat. A munkásosztály és valamennyi elnyomott felszabadító harcának nemzetközi tapasztalatára alapozott programot javasolnak neki. S minden folttól mentes zászlót ajánlanak.

VILÁG MUNKÁSAI ÉS MUNKÁSNŐI, SORAKOZZATOK
A IV. INTERNACIONALÉ ZÁSZLAJA ALÁ. EZ KÖZELI
GYŐZELMEITEK ZÁSZLAJA!